Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган. № 233 (6. 722) 1988 йил 12 октябрь, чоршанба ◉ Баҳоси 3 тийин

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитетида

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети бюроси навбатдаги мажлисида гўшт маҳсулотларини тақсимлашдаги тартиб бузилишлари ва шаҳар меҳнаткашлари гўшт маҳсулотлари билан қониқарсиз таъминланаётганлиги тўғрисидаги масалани муҳокама қилди.

Ушбу масала юзасидан шаҳар партия комитети бюросининг аъзоси, шаҳар халқ контроли комитетининг раиси Х. К. Камолов ахборот берди.

Гўшт маҳсулотларини тақсимлаш ва шаҳар аҳолисини гўшт маҳсулотлари билан таъминлаш системаси шаҳар халқ контроли комитети томонидан ўрганиб чиқилди. Ажратилган фондлар тўғри тақсимланган тақдирда у аҳолини таъминлаш учун етарлидир. Гўшт маҳсулотлари ялпи ресурслари давлат, кооператив, ёрдамчи хўжаликлар ва хусусий сектор улушларини қўшганда йилига 156,4 минг тоннани, аҳоли жон бошига умумий овқатланишни қўшиб ҳисоблаганда 70 килограммдан зиёдроқни ташкил этади.

Аммо гўшт маҳсулотларини тақсимлашнинг мавжуд системаси шароитида айрим районларнинг аҳолиси эркин реализациядан 10 килограммдан гўшт олса, қатор районларда бу атиги бир килограммни ташкил этади. Жумладан, Киров райпишчеторги (собиқ директори Г. М. Чернова) 8, 43, 6-магазинларга бириктирилган гражданларга ва бошқа 9 магазинга гўшт маҳсулотларини 2—2,5 баравар кўп ажратган, бошқа магазинларга эса фондларнинг 60 проценти доирасида ажратилган. Октябрь райпишчеторги (директори Д. Сайдалиева) томонидан қатор республика идоралари ва ташкилотларига ҳар бир ходимга ҳисоблаганда бир ойда 10—15 килограммдан гўшт берилган. Куйбишев райпишчеторги (директори М. Исҳоқов) қонунга хилоф равишда Орджоникидзе районидаги Қибрай район матлубот жамиятининг «Навбаҳор» чойхонасига 960 килограмм гўшт берилган. Чилонзор район улгуржи-чакана мева-сабзавот комбинати 6-магазини раҳбарларининг хизмат вазифаларига совуққонлик билан муносабатда бўлиши натижасида 227 килограмм — жами 1995 сўм 38 тийинлик чала дудланган колбаса яроқсиз ҳолга келган.

Тошкент гўшт комбинати, «Узмясомолторг» (директори П. Д. Мусаев) шаҳар идораси фаолиятида қўпол тартиб бузилишлари мавжуд. Уларнинг айби билан савдо тармоқларига гўшт маҳсулотларини етказиб бериш графиги бузилаяпти. Масалан, Фрунзе райпишчеторгига қарашли 5-магазин (савдо идораси директори вазифасини бажарувчи Э. Д. Палацкая) шу йилнинг август ойида 17 корхона ишчи ва хизматчиларига гўшт маҳсулотларини етказиб бермаган.

Куйбишев райпишчеторги (директори М. Исҳоқов), Ленин райпишчеторги директор вазифасини бажарувчи Х. Қурбонов), Октябрь райпишчеторги (директори Д. Сайдалиева), Ҳамза райпишчеторги (директори Қ. Раҳимжонов), Акмал Икромов райпишчеторги (директори Х. Каримов) магазинлари меҳнат коллективларига, айниқса Улуғ Ватан уруши қатнашчиларига ва пенсионерларга гўшт маҳсулотлари билан хизмат кўрсатиш графигини мунтазам бузиб келадилар. Шунга қарамай район ижроия комитетлари меҳнат коллективларини ва меҳнаткашларни озиқ-овқат маҳсулотлари, кундалик зарур товарлар билан ўз вақтида, узлуксиз таъминламаётган савдо ташкилотларининг раҳбарларига нисбатан жиддий талабчанлик кўрсатмаяптилар.

Аслида шаҳар план комиссияси фондларнинг олиниши устидан назорат ўрнатмаган. Айрим савдо идоралари белгиланганидан ортиқча маҳсулот олишса, бошқалари ажратилганини ҳам олишолмайди. 1987 йилда Акмал Икромов райпишчеторгига 155 тонна гўшт маҳсулотлари ортиқча берилган бўлса, бошқа торгларга 1,2 минг тоннадан зиёд гўшт маҳсулотлари кам етказиб берилди. Бошқа корхона ва ташкилотлар ҳисобидан «Ташлимводторг»га, НОД-1 ишчилар таъминоти бўлимига, «Улуғбек» марказий универсал магазинига, «Тошкент» савдо фирмасига, ҳарбийлар магазинига, ресторанлар трестига, «Узптицепром»га ва ҳоказоларга ҳаммаси бўлиб 2393 тонна гўшт маҳсулотлари ортиқча етказиб берилган.

Айрим магазинларда эркин реализация қилиш учун кўп миқдорда гўшт запаслари пайдо бўлаяпти, бу гўшт мавжуд тартибга хилоф равишда, назоратсиз сотилаяпти. Жумладан, нон ва нон-булка маҳсулотлари реализацияси билан шуғулланувчи «Ташхлебторг» (директор вазифасини бажарувчи А. Каримов) томонидан 1987 йил ва шу йилнинг икки ойи мобайнида 31-нон магазини орқали 16 тонна қадоқланган гўшт эркин реализация қилинган: 1987 йилнинг май-декабрь ойлари мобайнида ана шу торгга қарашли магазинларда мавжуд тартибга хилоф равишда магазинлар ҳузуридаги кафетерийларда реализация қилиш учун мўлжалланган 7,4 тонна колбаса маҳсулотлари 30 процент қўшимча нарх қўйилиб реализация қилинган. Асосан чанқовбосди ичимликлар ва музқаймоқ сотиш билан шуғулланувчи «Ташлимводторг» томонидан 1987 йилда 2,7 тонна қадоқланган гўшт ва 52,8 туб гўшт консервалари олинган ва эркин савдо орқали реализация қилинган.

Савдо Бош бошқармаси бўлинмаларида гўшт маҳсулотларининг турлари бўйича олиниши ва сарфланиши аниқ ҳисоб-китоб қилинмайди, бу уларнинг талон-тарож қилиниши учун қулай шароитлар яратади. Текширилган ҳар икки магазиндан бирида гўшт ва шакар олиниши қайд этиб бориладиган журналлар кечикиш билан, ой тугаганидан сўнг тўлдирилади. Корхона ва ташкилотлар касаба союз комитетлари томонидан райпишчеторгларнинг магазинларига берилган справкалар кўп ҳолларда қалбаки бўлиб, уларда берилган вақти, номери кўрсатилмаган, муҳр босилмаган.

Ресторанларда, ошхоналарда озиқ-овқат маҳсулотларининг олиниши ва сарфланишини қайд этишда зарур тартиб ўрнатилмаган. Уларда гўштни қонунга хилоф равишда базалардан, омборлардан реализация қилиш кенг ёйилган. Киров район (Х. Каримов), Чилонзор район (И. Алимов), Ленин район (Н. Ғиёсов), Куйбишев район (А. Юрьева), Акмал Икромов район (Г. Ҳамроева) ва Ҳамза район (Т. Матниёзова) ошхоналар трестларида жуда кўп тартиб бузилишлари аниқланди. Жумладан, Акмал Икромов район ошхоналар тресги 7-ошхонаси гўшт цехининг бошлиғи М. Бекбоев 100 килограмм гўштни сотгани учун ушланди. Цех инвентаризация қилинганида 488 сўмлик гўшт ва гўшт маҳсулотларининг камомади аниқланди. Киров район ошхоналар трести 11-ошхонасининг ошпази Э. Ғозиев завод ошхонасида овқат тайёрлаш учун мўлжалланган 10 килограмм гўштни сотаётганда қўлга олинди. «Дилбар» ресторанининг ошпази М. Зиёев эса 47 килограмм гўштни қонунга хилоф равишда реализация қилаётганда ушланди.

Озиқ-овқат маҳсулотларининг болалар боғчаларида, интернатларда, ҳунар-техника билим юртларида, касалхоналарда талон-тарож қилиниши ва ўғирланиши давом этаётганлиги билан айниқса чиқишиб бўлмайди. Республика онкология диспансери ошхонасининг хизматчиси С. Нурматова, 105-мактаб-интернат ходимаси З. Маҳкамова, 27-болалар боғчасининг хизматчиси Ш. Пўлатова ва бошқалар оз миқдорда гўшт, ёғ ва бошқа озиқ-овқат маҳсулотларини ўғирлаганликлари учун ушландилар. 1-шаҳар бирлашган касалхонасида (бош врачи Солихўжаев), 5-юқумли касалликлар шифохонасида (бош врачи Ҳакимов) ва бошқа болалар касалхоналарида овқатга гўшт маҳсулотлари кам солиниши ҳисобига болалар учун мўлжалланган таомларнинг калорияси 30 процентдан 50 процентгача камайтириб юборилган.

Савдо ва умумий овқатланиш корхоналарининг айрим ходимлари ўз манфаатларини кўзлаб, гўшт маҳсулотларини ва эҳтиёж катта бўлган бошқа товарларни кооперативларга, алоҳида шахсларга реализация қилмоқдалар. Ҳамза райпишчеторги 30-магазинининг қассоби Б. Жалилов 17 килограмм думба ёғини «Қорасув» кооперативига сотаётганида ушланди, ана шу кооперативнинг холодильнигида давлат тамғаси босилган яна 50 килограмм гўшт топилди. Сергели район ошхоналар трестининг мактаб таомлари комбинати (М. Ражабов, И. Грубова) томонидан якка тартибда меҳнат фаолияти билан шуғулланувчи шахсга ўқувчилар учун мўлжалланган 40 килограмм гўшт сотилган.

Кондитер фабрикаси (директори И. Икромов) «Ширин» кооперативига ҳаммаси бўлиб 58 минг сўмлик шакар, қуюлтирилган сут, қандолат ёғи ва бошқа озиқ-овқат маҳсулотлари берилган. Аммо тахмин қилинганидек, ана шу ерда мармелад ишлаб чиқариш кўпайгани йўқ, аксинча унинг нархини 3 баравар кўтариш ҳисобига, қандолат маҳсулотларининг сифати ёмонлашгани ҳолда кооператив ходимларининг маоши қонунга хилоф равишда кўпайтирилган.

Шаҳар молия бошқармаси (С. Бузрукхўжаев), район молия бўлимлари ва бошқа назорат қилувчи органлар шу хилдаги кооперативларнинг фаолиятига ўз вақтида чек қўяётганлари йўқ.

Киров, Куйбишев, Ленин, Октябрь, Собир Раҳимов, Фрунзе, Чилонзор район ижроия комитетлари, уларнинг тегишли хизматлари раҳбарлари мазкур масалалардан четда туришибди.

«Узмясомолторг» шаҳар идораси холодильникларида социалистик мулк дахлсизлигини таъминлаш ишлари қониқарсиз йўлга қўйилган. Ана шу ерларда гўштларни ўғирлаш, олиб-сотиш фактлари аниқланди. Масалан, 5 август куни 5-холодильникдан 14 килограмм гўшт ўғирлаган юк ортувчи В. Головко, 4-холодильникдан 12 килограмм гўшт ўғирлаган юк ортувчи Н. Дьяченко, 75 килограмм гўшт маҳсулотларини ўғирлаган 3-автотранспорт корхонасининг ҳайдовчиси С. Холиқов ушландилар. 1-холодильникдан 40 килограмм думба ёғини ўғирлаган, ҳеч қаерда ишламайдиган Хотамбердиев ашёвий далиллар билан қўлга тушди. У думба ёғини омбор мудири А. Лидан олган экан. Текшириш ўтказилганида яна 117 килограмм думба ёғи ўғирлаш учун тайёрлаб қўйилганлиги аниқланди.

Ушбу салбий фактлар савдо Бош бошқармаси ва умумий овқатланиш Бош бошқармаси, «Узмясомолторг» шаҳар идораси томонидан йўл қўйилган озиқ-овқат товарларни тақсимлаш ва сотиш системасидаги қўпол тартиб бузилишларининг оқибатидир. Юқорида тилга олинган шармандали ҳоллар давом этаётганига сабаб шаҳар ижроия комитети, район ижроия комитетлари, назорат қилувчи органлар, хўжалик раҳбарлари жойлардаги ишларнинг аҳволини чуқур ва синчиклаб ўрганмайдилар, сўнгги вақтларда улар гўшт маҳсулотларининг тўғри тақсимланиши, аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш устидан назоратни бўшаштириб юборганлар, тартиб бузилишлари ва суиистеъмолларда айбдор мансабдор шахсларга нисбатан жиддий чораларни кўришмаяпти.

Савдо ташкилотларида озиқ-овқат маҳсулотлари ва эҳтиёж катта бўлган товарларнинг реализация қилиниши устидан жамоатчи ишчилар назоратини ташкил этиш тўғрисидаги шаҳар партия комитети бюросининг топшириғи бажарилмаяпти.

Шаҳар ҳуқуқ муҳофазаси органлари фаолиятида аниқ режа ва изчиллик кузатилмаяпти. Жиноятлар ва тартиб бузилишларининг аксарияти очиб ташланаётганига қарамай, улар ўз вақтида атрофлича чора-тадбирларни кўришмаяпти, кўпгина ишлар чўзиб юборилаяпти, суиистеъмоллар механизми охиригача, чуқур ўрганилмаяпти.

Шуни ҳам таъкидлаш керакки, район партия комитетлари аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашга эътиборни бўшаштириб юборишган, мазкур масаланинг нақадар долзарблиги ва муҳимлигини, сиёсий аҳамиятини тушуниб етмаяптилар, район партия комитетларининг биринчи секретарлари, район ижроия комитетларининг раислари ана шу ишларга раҳбарликни тўла ўз қўлларига олишмаган, коммунистлардан, мансабдор шахслардан савдо, умумий овқатланиш, кооперативлар фаолиятида тартиб ўрнатиш борасида талабчанликни бўшаштириб юборганлар.

Бюро район партия комитетларига халқ контроли комитети маълумотида қайд этилган айбдор шахслар масъулиятини кўриб чиқишни топширди. Район партия комитетлари биринчи секретарларининг диққат-эътибори савдо корхоналари бошланғич партия ташкилотлари, хўжалик раҳбарларининг гўшт маҳсулотлари ва бошқа эҳтиёж катта бўлган товарлар савдосини ташкил этиш борасидаги ишида жиддий камчиликлар мавжуд эканлигига қаратди. Улардан меҳнат коллективларида сиёсий-тарбиявий ишларни кучайтиришни, ана шу коллективларда талон-тарож қилувчилар, олибсотарлар, савдо қоидаларининг бошқа бузувчиларига нисбатан нафрат ва муросасизлик муҳитини вужудга келтиришни талаб қилди.

Шу йилнинг 15 октябрига қадар тегишли тартиб ўрнатиш учун район ижроия комитетлари ҳузурида меҳнат коллективлари, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари, ветеранлар вакилларидан озиқ-овқат товарларининг тақсимланиши ва реализация қилинишини назорат қилиб борувчи доимий жамоатчилик комиссияларини ташкил этиш тавсия қилинди. Ҳар бир магазин, ҳар бир ошхона, база, омборнинг иши назорат остига олиниши керак.

Бюро шаҳар халқ контроли комитетига (Х. К. Камолов), шаҳар прокуратурасига (У. З. Иномжонов), Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг Ички ишлар бошқармасига (В. Ф. Клапушевский) озиқ-овқат маҳсулотлари аниқ ва оғишмай тақсимланиши, савдо қоидаларига риоя қилиниши устидан таъсирчан назорат ўрнатишни тавсия этди. Тартибни бузиш фактлари, суиистеъмоллар ҳеч кечиктирилмай очиб ташланиши, уларга қатъиян барҳам берилиши керак. Гўшт маҳсулотларини ўғирлаган ва талон-тарож қилган ашаддий тартиб бузувчиларга нисбатан жазо чораларини кучайтириш, бирорта ҳам ана шундай факт эътибордан четда қолмаслиги лозим.

Бюро КПСС аъзоси, Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети раисининг биринчи ўринбосари Э. А. Ризаевга шу йилнинг 15 октябрига қадар район ижроия комитетлари ва савдо ташкилотлари билан биргаликда гўшт маҳсулотлари ва бошқа эҳтиёж катта бўлган товарларни тақсимлашнинг социал адолат принципларига жавоб берадиган, гўшт маҳсулотларининг ҳар қандай ўғирланиши ва талон-тарож қилинишига барҳам берадиган янги тартибини ишлаб чиқишни топширди.

КПСС аъзолари — савдо Бош бошқармаси бошлиғи Ғ. Ҳ. Мансуров ва умумий овқатланиш Бош бошқармаси бошлиғи М. З. Усмонов шаҳарда эҳтиёж катта бўлган товарларнинг тўғри тақсимланиши ва реализация қилиниши учун шахсан масъул эканликлари ҳақида жиддий огоҳлантирилди. Бюро улардан қайд этиб ўтилган камчиликларни бир ой муҳлат ичида тугатишни, тармоқни ўз обрўсини тўккан шахслардан тозалаш ишларини ўтказишни талаб қилди. Улуғ Ватан уруши инвалидлари ва қатнашчиларига, пенсионерларга хизмат кўрсатишга муносабатни тубдан ўзгартириш, уларга хизмат кўрсатиш графигини қайта кўриб чиқиш, озиқ-овқат маҳсулотларининг улар учун қулай вақтларда, навбатда туришларга йўл қўймай реализация қилинишини таъминлаш талаб қилинди.

Ўз қўл остидаги магазинларнинг иши устидан тегишли назорат ўрнатмаганлиги, Улуғ Ватан уруши қатнашчиларига, пенсионерларга, меҳнат коллективларига озиқ-овқат маҳсулотларини тақсимлаш ва реализация қилишдаги мавжуд қўпол тартиб бузилишлари учун Куйбишев райпишчеторги директори коммунист М. А. Исҳоқовга қаттиқ виговор эълон қилинди.

Куйбишев район партия комитетига, район ижроия комитетига мазкур соҳани малакали, ҳалол, сидқидил ва ваколатли ходимлар билан мустаҳкамлаш таклиф этилди.

Ўғирликларнинг олдини олиш юзасидан қатъий чоралар кўрмаганлиги, назорат ўрнатилмаганлиги, гўшт маҳсулотларини савдо тармоқларига етказиб бериш графиги барбод этилганлиги учун «Узмясомолторг» шаҳар идорасининг директори коммунист П. Д. Мусаевга виговор эълон қилинди.

КПСС аъзоси, шаҳар план комиссиясининг раиси Қ. А. Солиҳовга гўшт маҳсулотлари ва бошқа товарларни тақсимлаш, савдо ташкилотларига етказиб беришни планлаштириш ва назорат қилишдаги мавжуд жиддий камчиликлар кўрсатиб ўтилди.

Бюро Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети савдо Бош бошқармаси кенгашининг қарори билан озиқ-овқат маҳсулотларини тақсимлаш ва савдосидаги йўл қўйилган жиддий камчиликлар учун Киров райпишчеторгининг директори Г. М. Чернова вазифасидан озод қилинганлигини эътибор учун қабул қилди.

Кооперативлар ишини тартибга солиш учун район ижроия комитетларига уларнинг фаолиятини, айниқса умумий овқатланиш кооперативларининг фаолиятини синчиклаб кўриб чиқиш топширилди. Давлат ресурсларидан фойдаланаётган, маҳсулотларни харид қилишнинг белгиланган тартибини бузаётган, шунингдек ўз ёрдамчи хўжалиги бўлмаган кооперативлар бошқа мақсадларга йўналтирилиши лозим. Бундан буён ана шу соҳа бўйича кооперативлар ёрдамчи хўжаликлари ва тегишли моддий базалари бўлган, камёб маҳсулотлар бозорлардан харид қилинган тақдирдагина очилиши керак. Мавжуд ошхоналар ва магазинларни кооперативларга топшириш қатъиян ман этилади.

«Тошкент оқшоми» ва «Вечерний Ташкент» газеталарига, маҳаллий телевидение ва радио эшиттиришлари редакцияларига аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш масалалари ва муаммоларини кенг ёритиш тавсия қилинди.

ЗАМОНДОШИМИЗ

Ёшлик камалаги

Ким ёшлигида ширин орзулар қилмаган, чексиз осмонга, ложувард камалакка узоқ-узоқ тикилиб, хаёлида келажак сари парвоз қилмаган дейсиз.

Сергей Совет Армияси сафида хизмат қилиб юрган чоғларида десантчи бўлди. Агар бирон сафдоши мўлжалдаги нишонни уролмаса ёки кўзланган марранн эгаллашга кўзи етмаса, демак салгина кечикса, унга ширин ҳазил қиларди, топшириқни ҳам аниқ ва бехато бажаришга одатланганди. 107-мактабни муваффақиятли битирганда ҳамма ундан бирон янгилик кутган эди. Аммо ҳеч қанақа «кашфиёт» содир бўлмади, у ҳарбий хизматга кетди.

Армия сафидан қайтгач, тўғри «Сигнал» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасига ишга кирди. Ўт-олов йигит тажрибали устага шогирд тушди. Мураббий Сергей Пройдаков моҳир слесарь-асбобсоз эмасми, у билмаган нарсаларни миридан-сиригача ўргатди. Саҳий, меҳрибон устоз унга катта ҳаёт йўлини кўрсатди.

Қаранг, шунгаям орадан жуда қисқа вақт ўтибди, холос. Бугунги кунда Сергей Викторович Чвановнинг корхонада ўзига яраша обрў-эътибори, касб малакаси, салмоқли сўзи бор. Ахир, корхона комсомоллари катта ишонч билдириб, уни комсомол комитетига аъзо қилиб сайлашлари бежиз эмас-да. Бугунги қайта қуриш ва жадаллаштириш ундан фақат ишлаб чиқаришда эмас, жамоат ишларида ҳам фаоллик кўрсатишни талаб этаётганини чуқур ҳис этяпти. Шунга бутун вужуди билан интиляпти ҳам.

Ёшликнинг камалаги ранг-баранг бўлади. Биз Сергей Викторович ҳаётидаги бир ё икки ранг ҳақидагина сўз юритдик. Ўйлаймизки, унинг келажаги, ҳаётининг гўзал, порлоқ ранглари ҳали олдинда.

Ҳ. ИКРОМОВ.

◉ СУРАТДА: Сергей Викторович Чванов.

Т. Каримов фотоси.

Пахтакорга мададкормиз!

«Оқ олтин» — Ватанга!

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 11 октябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида).

Хоразм	1,73	89,42
Тошкент	2,54	87,27
Қашқадарё	2,10	76,41
ҚҚАССР	2,48	70,89
Бухоро	3,13	69,54
Фарғона	2,00	67,08
Сурхондарё	2,24	66,59
Наманган	2,07	66,26
Сирдарё	3,09	66,04
Андижон	1,27	53,92
Самарқанд	2,62	44,76
Республика бўйича:	2,32	67,46

«Ўроқ ва Болға» иттифоқига садоқат

Республикамиз далаларида етиштирилган мўл пахта ҳосилини йиғиб-териб олишда «СССР 50 йиллиги» номидаги Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективи ҳам муносиб улуш қўшмоқда. Корхона ишчилари томонидан тайёрланаётган техникалар деҳқонга мададкор бўлмоқда, унинг оғирини енгил қилмоқда. Бу ҳақда бирлашма ишлаб чиқариш бўлими бошлиғи Н. И. Заяц шундай деди:

— Тракторсозларимиз ўн иккинчи беш йилликнинг учинчи йилини муддатидан илгари бажариш йўлида салмоқли ютуқларни қўлга киритмоқдалар. Кенг қулоч ёйдирилган социалистик мусобақа туфайли план ва социалистик мажбуриятларимиз муваффақиятли адо этилди. Планга қўшимча бир неча миллион сўмлик маҳсулот, шу жумладан 9 минг 250 та уч ғилдиракли, 6 минг 541 та тўрт ғилдиракли ва 25 минг 900 та прицеп ва 4 минг 450 дона МТЗ, 623 минг сўмлик эҳтиёт қисмлар ишлаб чиқарилиб, қишлоқ меҳнаткашларига, пахтакорларга юборилди.

Корхонада ҳозир пахтачилик учун мўлжалланган тракторлар ва прицеплардан ташқари каттагина ассортиментда истеъмол буюмлари ҳам тайёрланаяпти. Бирлашмада тайёрланаётган боғ нарвонлари, ток қайчилар, пичоқлар, асалари қутиларини олиб юрадиган аравачалар республикамизнинг кўпгина колхоз ва совхозларига юборилаяпти. Қишлоқ меҳнаткашлари бу буюмларни суюб харид қилишаяпти.

Корхонамизда ўн иккинчи беш йилликда ишлаб чиқаришни юксалтириш бўйича катта ишлар программаси амалга оширилди. Жумладан, 1990 йилга бориб корхонани реконструкциялаш ва техник қайта қуроллантириш ҳисобига товар маҳсулот ҳажми ўтган беш йилликка нисбатан 136 процент ўсади. Меҳнат унумдорлиги эса 26—30 процент юксалади. Маҳсулот ишлаб чиқариш меҳнат унумдорлигини ошириш эвазига 86,2 процентни ташкил этади. Ана шунда корхона қишлоққа техника воситаларини етказиб беришда янада қулай имкониятларга эга бўлади.

Бирлашма қишлоққа оталиқ ёрдами кўрсатиш бўйича ҳам талайгина ишларни амалга оширмоқда. Бир неча йилдирки, тракторсозлар Сирдарё область Ильич районидаги Герман Титов номли совхозга оталиқ ёрдами кўрсатиб келади. Ҳар йили баҳорда ва кузда совхозга махсус жиҳозланган автоустахона ва мутахассислар юборилади. Улар хўжаликнинг техника воситаларини баҳорги экиш-тикиш ва кузги йиғим-терим мавсумига тайёрлаш, шунингдек етиштирилган пахта ҳосилини йиғиб олишда совхоз меҳнаткашларига кўмаклашмоқдалар.

М. КОМИЛЖОНОВ.

Деҳқоним

Фахрия

Тинмаган тонгу оқшом
Уйқуни айлаб ҳаром
Юрт ризқин ўйлар ҳар он
Метин бардош деҳқоним!
Олтин тарар қўллари,
Обод қилган чўлларни
Оппоқ нурдай диллари
Меҳри қуёш деҳқоним.
Ер довруғин таратган,
Ер бағрини яйратган
Мўъжизалар яратган
Меҳри дарё деҳқоним.
Қўлларингда бор қадоқ,
Кўзга суртаман ҳар чоқ.
Билмайсан нима чарчоқ,
Ҳорма асло деҳқоним.
Ўзинг тилларда достон,
Сен бор — юртим фаровон.
Таъзимда бўлар Омон
Ҳар дам бобо деҳқоним.

Омон АСИЛОВ,
пенсионер.

Ўқувчиларга совға

«Средазтрансстрой» трестига қарашли 733-қурилиш-монтаж поезди коллективи аслида фақат шаҳар территориясида иш олиб боради. Лекин, ўз оталиқларидаги колхоз раҳбарлари мактаб биноси қуриб беришни илтимос қилишганда рад этишолмади.

Қишлоқ шароитида мактаб бинолари йиллаб қурилади. Бу ҳаммага маълум. Аммо, шаҳарлик бинокорлар Чиноз районидаги «Москва» колхозида 460 ўринли 2 қаватли мактаб биносини 9 ойда қуриб, фойдаланишга топширдилар. У райондаги энг гўзал бинолар қаторидан ўрин олди. Нодира номли 31-ўрта мактаб ўқувчилари янги ўқув йилини муҳташам билимлар даргоҳида бошладилар.

— «Москва» колхози билан ўтган йили шартнома тузганмиз, — дейди қурилиш-монтаж поезди бошлиғи В. Я. Панасенко. — Колхозчиларга ҳосилни йиғиштириб олишда ёрдамлашдик. Улар эса ўз навбатларида бизга сифатли ва арзон сабзавот маҳсулотлари жўнатиб туришибди. Бундан ташқари, бизга колхоздан 5 гектар ер ажратилди. Унга турли мевали дарахт кўчатлари ўтқаздик. Келгусида бу ерда дам олиш зонаси ташкил этамиз.

Э. ҚОСИМОВ.

ЭКОНОМИКА САБОҚЛАРИ

Хўжалик ҳисоби дарси

Янги шароитда мукофот роли

8-машғулот

Ижтимоий ишлаб чиқаришнинг барча соҳаларида пул мукофоти тўлаш меҳнаткашларнинг иш натижаларини яхшилашнинг моддий рағбатлантириш формаси ҳисобланади. Пул мукофоти ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини оширишда муҳим иқтисодий ричаглардан ҳисобланади ва маълум қоидаларга биноан тўланади. Бу қоидаларда, асосан ишлаб чиқариш планлари бажарилса ёки ошириб бажарилса пул мукофоти тўланиши қайд қилинган. Лекин кейинги йилларда пул мукофоти план кўрсаткичлари бажарилмаса ҳам тўланаверилган, бироқ бир оз камайтирилган миқдорда. Ҳозирги кунда пул мукофоти мутлақо ўзининг моддий рағбатлантирувчи кучини йўқотиб, қўшимча иш ҳақига айланиб қолган. Тўланадиган пул мукофоти республикамиз бўйича ўрта ҳисобда ишчиларга ойлик иш ҳақининг 20—15 процент, хизматчилар учун эса бор-йўғи 7—10 процент миқдорини ташкил этади.

Илмий-текшириш институтларида, олий ва бошқа ўқув юртларида, лойиҳа-конструкторлик бюроларида пул мукофоти асосан иш ҳақи фонди ҳисобига (агар у тежаб қолинса) тўланган. Ишлаб чиқариш корхоналарида ҳам иш ҳақи фонди, ҳам моддий рағбатлантириш фонди ҳисобига тўланган. Иш ҳақи фонди ҳисобига тўланадиган пул мукофотини тўлаш учун шу фондни тасдиқлайдиган юқори ташкилотлар иш ҳақи фондини атайлаб мукофот фондини ҳам ҳисобга олиб 15—20 процент ортиқ миқдорда белгилайдиган бўлганлар. Шу туфайли мукофот қўшимча иш ҳақига айланиб, меҳнаткашларнинг иш натижаларининг на сонига, на сифатига таъсир кўрсатолмайдиган бўлиб қолди. Чунки, бундай шароитда мукофот ишнинг сони ёки сифатига қараб эмас, иш ҳақи фонди тежаб қолинса, шу тежалган қисмнинг ҳаммаси мукофот фондини ташкил қилар ва мукофот тариқасида хизматчиларга баб-баравар тақсим қилиб берилар эди. Ўртача ҳар ойда ҳар бир ишчи-хизматчига 20—25 сўм миқдорида пул улашилар эди. Бундай аҳвол ҳар қандай завод, фабрика ёки илмий-текшириш институти олий ўқув юртининг ишида бурилиш ясай олмас эди. Мукофотдан бу йўсинда фойдаланиш мукофотнинг ҳам аҳамиятини анча пасайиб кетишига олиб келди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг 1986 йил 17 сентябрдаги иш ҳақини ташкил қилишни такомиллаштириш ҳақидаги қарорида пул мукофоти системасини қайта қуриш вазифаси қўйилган. Бу қарорга биноан пул мукофоти тўлаш ҳақидаги қоидаларни ишлаб чиқиш ва тасдиқлашда ишлаб чиқариш корхоналарига мустақилликни таъминлаш ,мукофотни асосан бригада, цех ёки бошқарма бўлимларига иш якунларини ҳисобга олган ҳолда ўз ихтиёрига бериш лозимлиги кўрсатилган.

Бу қарорда яна шу кўрсатма берилганки, пул мукофотини тақсимлаш механизмини шундай тузиш керакки, агар иш кўрсаткичлари (ишчиларники ёки меҳнат коллективларники) аввалги эришилган кўрсаткичларга нисбатан ёмонлашиб кетса, пул мукофотлари мутлақо тўланмаслиги лозим. Пул мукофоти асосан ҳар бир ишчи, хизматчи ёки идора ходимига иш кўрсаткичлари яхшиланса ёки план кўрсаткичлари ошириб бажарилиб, сифат кўрсаткичлари талабга мувофиқ бўлсагина тўланиши лозим.

Янги шароитда пул мукофоти фақат моддий рағбатлантириш фондидан тўланиб, иш ҳақи фондидан тўланадиган пул мукофоти 40 процентдан ошмаслиги лозим.

Юқорида кўрсатилган қарорга биноан раҳбар ходимларга ва мутахассисларга агар маҳсулотни реализация қилиш плани 100 процентга бажарилса, тўланадиган пул мукофоти ойлик иш ҳақининнинг 75 процентни миқдоригача тўланиши мумкин. Агар технологик жараёнга риоя қилинмаса, шартномага биноан кўрсатилган маҳсулот плани бажарилмаса, стандартлар, техник шарт-шароитлар, кўрсатмаларга риоя қилинмаса, ишлаб чиқарилган маҳсулотга эътироз билдирилса, маҳсулот сифатсиз бўлганлиги учун орқага қайтарилса, бу ҳолларда ҳам мукофот тўланмаслиги КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг қарорида кўрсатилган.

Юқорида келтирилган шартларнинг барчаси пул мукофотини фақат ишлаб чиқариш кўрсаткичларига қараб ва бу кўрсаткичларнинг бажарилиши-бажарилмаслигига қараб тўланишини кўзда тутади. Менимча, ҳозирги кунда мукофотнинг ролини анча ошириш пайти келди. Мукофот орқали ишлаб чиқариш кўрсаткичларигагина эмас, ишчи, хизматчиларнинг хулқ-атвори, тарбияси ва ижтимоий активлигига ҳам таъсир кўрсатиш мумкин. Аввало меҳнаткашларнинг умумий иш ҳақидаги пул мукофотининг салмоғини ошириш лозим. Шунда пул мукофотининг роли ошиб боради. Ундан кейин пул мукофотини бир ой ёки квартал мобайнида меҳнат интизомини бузмаганлиги бригадир, мастер ёки цех бошлиғидан ишдаги қўйилган камчиликлар учун танбеҳ олмаганлиги, корхона ижтимоий ҳаётидаги активлиги, малакасини узлуксиз ошириб бориши, браксиз ишлаганлиги учун тўлаш керак.

Ҳаммадан ҳам пул мукофотини баробар тақсимлашдан воз кечиш ва мукофотни фақат план-топшириқларини бажарган ишчи, хизматчиларга тўлаш керак. Юқорида келтирилган шартларни бажарган ишчи, хизматчиларга эса қўшимча мукофот тўлаш керак.

Янги шароитда ишлаётган корхоналар нормативларга кўра моддий рағбатлантириш фондларини деярли иш ҳақи фонди миқдорида ташкил қиладилар. Бу деган сўз ойлик иш ҳақининг 50 проценти иш ҳақи фонди ҳисобига ва 50 проценти моддий рағбатлантириш фонди, яъни мукофот ҳисобига тўланади. Пул мукофоти ҳисобига ишчи-хизматчининг хулқ-атвори ва тарбиясига жиддий таъсир кўрсатиш мумкин. Пул мукофотини яхши аҳлоқли, намунали хулққа эга бўлган меҳнаткашларга максимал даражада ва хулқи қониқарсиз бўлган, тартиб-интизомни бузган ва айниқса спиртли ичимлик ичган ишчиларга ҳатто план кўрсаткичларини ошириб бажарса ҳам мутлақо тўламаслик керак. Бу вазият, албатта ,ишчиларга ижобий таъсир кўрсатса керак.

Ҳозирги кунда ишчилар план кўрсаткичларини бажармасалар ёки меҳнат тартибини бузсалар, маъмурий жазога тортиладилар. Бу чоралар ишчиларнинг хулқ-атворига ижобий таъсир кўрсатолмаяпти. Шунинг учун пул мукофоти орқали илғор ишчиларга юқори мукофот тўлаш ва қолоқларни мукофотдан маҳрум қилиш ва шу йўл билан уларнинг ишга, жамиятга бўлган муносабатини ўзгартириш мумкин. Янги шароитда пул мукофоти тўлаш учун зарур кўрсаткичларни танлаш ва қандай ютуқлар учун қай тарзда мукофот бериш корхоналарнинг ўз ихтиёрига берилган. Шунинг учун корхоналарда ишловчи ҳар хил ходимларга уларнинг иш натижаларини ҳисобга олган ҳолда пул мукофоти тўлаш мақсадга мувофиқ бўлади.

С. САЛИМОВ,
Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги тармоқлараро раҳбарлар ва мутахассислар малакасини ошириш институтининг кафедра мудири, техника фанлари доктори, профессор.

Экономиканинг юксалиши кўп жиҳатдан меҳнат коллективларининг ташаббускорлиги ва куч-ғайратига, уларнинг нечоғлик омилкорлик билан ишлашларига боғлиқ. Бунда ҳар бир меҳнатчининг ўз зиммасидаги топшириқларни ҳалол ва виждонан адо этиши, ўз ишини қайта қуришга интилиши муҳим роль ўйнайди. Аниса Альмухаметова мана салкам чорак асрдирки, «Каноп» ишлаб чиқариш бирлашмасида фидокорона ишлаб келаяпти. У Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси қарорларини амалга ошириш ишига ўз муносиб ҳиссасини қўшмоқда. Ишлаб чиқариш топшириқларини мунтазам ошириб адо этаяпти. Сир эмас, у ўтган йили Бутуниттифоқ социалистик мусобақаси ғолиблари сафидан муносиб ўрин олган эди. Ҳозир ҳам мусобақадошларининг олдинги сафида бораяпти.

Моҳир тўқувчи бой тажрибаларини ишчи ўринбосарлари — ёшларга бажонидил ўргатмоқда.

СУРАТДА: пешқадам тўқувчи А. Альмухаметова.

А. Усмонов фотоси.

Инсон омили самараси

Ленин орденли Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги номли тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасининг чеварлари ялпи маҳсулотнинг 50 процентини «Н» («Янгилик») индекси билан ишлаб чиқаришга аҳд қилишган. Бу улкан мақсадга эришиш учун эса ҳар бир цехда, ҳар бир бригадада сифат учун кураш асосий масала эканлиги ишчи-хизматчилар онгига сингиб бормоқда. Илгари фақат план кетидан қувиш мақсад қилиб олинарди. Тежамкорлик, таннарх, соф фойда, инсон омили унутиб қўйиларди.

Ахир, ҳеч қандай ақлли машина ҳам энг моҳир тикувчининг ўрнини босолмайди. Ўша ақлли машина, ишлаб чиқариш воситаларини инсон қўллари, ақл-заковати ҳаракатга келтиради. Демак, энг аввало ишчи-хизматчиларнинг ўз ишига, касбига бўлган муносабатини тубдан ўзгартириш керак. Токи ҳар бир киши ишлаш фақат тирикчилик манбаи эмас, балки халқ олдидаги, Ватан олдидаги муқаддас бурчи эканлигини чуқур ҳис қилсин.

Биз бирлашма 1-филиалининг пешқадам 8-цехида бўлдик. Бу цехга ўз ишининг устаси Шокир Иброҳимов бошчилик қилиб келмоқда.

Шокир аканинг энг яхши фазилати — ёшларга меҳрибон устоз. Цехда соғлом муҳит яратиши, янгилик сари интилиши билан ажралиб туради.

— Ўзинг ибрат бўлмай туриб, бошқалардан намуна талаб қилиш, уларга панд-насиҳат қилиш ўринли бўлмайди, — дейди цех бошлиғи Шокир Иброҳимов. — Агар раҳбар фақат ўз ишини яхши билса-ю, инсоний фазилатлари бўлмаса, унақа раҳбарнинг обрўси бўлмайди, албатта.

Бу 8-цехда костюм-шимлар учун олий навли нимчалар тикилади. Бир нимча тайёр ҳолга келгунча 23 та қўлдан чиқади.

...Чевар Умида Ҳалилова нимча елкаси сал нотўғриқ ўрнатилганини Сапура исмли қизга кўрсатган эди, у хатосини тан олгиси келмади. Охири Сапура зарда билан «Сизга нима, хатога мен жавоб бераман, сиз ўз ишингизни билинг» деб муомала қилди.

— Биз ҳаммамиз умумий ишни бажаряпмиз. Маҳсулот сифатсиз бўлса, фақат сенга эмас, бутун цехга, қолаверса, бирлашмага доғ тушади, — деди унга жавобан У. Ҳалилова босиқлик билан. — Шунинг учун ҳаммамиз камчилик ва нуқсонларга муросасиз бўлишимиз, «сеники», «меники» деган гапларга чек қўйишимиз керак...

Буларнинг гап-сўзини кузатиб турган цех бошлиғи Шокир ака Умидани қўллаб-қувватлади. Хўжалик ҳисоби, бригада пудрати асосида иш олиб борилар экан, ҳамма бир тан, бир жон бўлиб ишлаши зарурлигини қўшиб қўйди. Албатта, у ёки бу операциялар сифатсиз чиқса, умумишга зарари тегади-да.

Ҳа, бу цех «тройка»лар учун нимча тикишга ихтисослаштирилган. Ҳар ойда олий навли 8100 та нимча тикиш планлаштирилган. Чеварлар буни 8200 тага етказиб бажаряптилар.

Биз цехни айланар эканмиз, Умида Ҳалилова, Лобар Каримова, Наргиза Розиқова, Шоҳида Умарова, Ноила Шодазова, Муқаддас Абдусаматова, Роҳат Тошпўлатовалар ишига тасанно айтдик.

С. СУЛТОНОВ,
«Тошкент оқшоми»нинг жамоатчи мухбири.

Истеъмол буюмлари манзурми?

Ўзбек тўнлари— Америкада

Бу янгиликни оталиқдаги «Чевар» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасида эшитдик.

Хонатласдан тикилган кўйлаклар, зар дўппилар, беқасам тўнлар, шоҳи қийиқчаларсиз ўзбек халқини кўз олдига келтириш қийин. Ўзбек халқига меҳмон бўлган ҳар бир кишига бу буюмларни совға қилиш одат тусига кириб қолган.

СССР Халқ Хўжалиги Ютуқлари Кўргазмасида турли хил маҳсулотлар қатори миллий тўнларимиз ҳам экспонатларнинг бирига қўйилган. Патрицией хоним беқасам тўнни кўриб, америкалик ўзбекларнинг миллий кийимда юришини кўз олдига келтирди. Уларга бундай юксак совғани олиб бориш мақсадида маҳсулотни ишлаб чиқарган корхона билан қизиқди. Америкалик хонимни Тошкентдаги «Чевар» тикув ишлаб чиқариш бирлашмасига йўллашди.

— Корхонамизга тўнларимизни Америкадаги «Блэк Си Импортс» савдо фирмасига сотиб олиш учун шартнома тузгани келишди, — дейди бирлашма бош инженери Ирина Дмитриевна Кузина. — Бундай ишга ҳаракат бизни жуда қувонтирди. Ахир, киши юртидан узоқда яшаганида миллий кийимни кийишга имконияти йўқ-да. Чунки у ерда бундай буюмлар сотилмайди. Америкалик ўзбекларга хоним шу имкониятни яратмоқчи.

Ҳа, бу хайрли иш шу кунларда бошланди. «Чевар»чилар 15 октябргача 9 хил артикулда 200 та тўн етказиб бериш шартномасига қўл қўйишди.

М. ОРТИҚОВА,
М. ЙУЛДОШБОЕВА,
ТошДУ журналистика факультетининг студентлари.

Техника тараққиёти юксалмоқда

Шаҳримиздаги 1-автокомбинатда янги техника ва илғор технология муваффақиятли жорий этилмоқда. Бу эса машиналарга техник хизмат кўрсатиш ва уларни ремонт қилиш суръатини оширяпти. Шу йилнинг ўзидагина 3 та янги токарлик-винт қирқиш дастгоҳлари олинди. 2 та пармалаш ҳамда битта двигателларнинг гильзаларини силлиқлаш дастгоҳи ўрнатилди.

— Бу дастгоҳлар биз учун ниҳоятда зарур эди. Уни кўп йиллардан буён орзу қилардик, — деди биз билан суҳбатда бош инженер Неъматилла Раҳматиллаев. — Бу янги дастгоҳларни жорий этиш натижасида корхонамизда қўл меҳнати анча қисқарди. Айниқса узел ва агрегатлар сифати ошганини айтмайсизми! Машиналарнинг «иш қобилияти» ҳам анча яхшиланди.

Ҳа, корхонада техника тараққиётига жиддий эътибор қаратилмоқда. Назорат-ўтказиш пункти реконструкция қилиняпти. Шуни қувонч билан таъкидлаш мумкинки, бу иш тезкор усулларда олиб борилмоқда. Бу ерда двигателларда ишланган газлар сифатини аниқлаш прибори ўрнатилади. Бундан ташқари назорат-ўтказиш пунктида зарур ўлчов аппаратлари комплектланади. Уларнинг ёрдамида машиналарнинг нечоғлик фойдаланишга тайёрлиги сифати текширилади.

Бўяш, кузов, карбюратор ва вулканизация цехлари ремонт зонасида ҳам реконструкция ишлари олиб борилмоқда. Бу эса ҳар қандай оби ҳаво шароитида машиналарни тўла-тўкис ремонт қилиш имконини беради.

Бу ишларда токарь Б. Ҳожимуродов, электрчи Н. Пирмуҳамедов, аккумуляторчи Л. Верховский, мастер С. Саъдуллаев ва бошқалар фаол иштирок этишяпти.

В. ТОҲИРОВ.

Ҳиммат

Бу ҳашар одатдагиларидан фарқ қилади. А. Икромов район уруш ва меҳнат ветеранлари Советининг аъзоларидан бир группаси яқинда шаҳримизнинг Оржоникидзе кўчасидаги 19-уйда барпо этилаётган Йўлдош Охунбобоев уй-музейига ҳашарга келишди. Уларнинг кўпчилиги республика оқсоқолини кўрган ёки шахсан мулоқотда бўлган кишилар эди. Ҳашар бошланишидан аввал ветеранлар музейнинг келажаги билан қизиқдилар. Унга қўйилган ноёб ҳужжатлар, фотосуратлар билан танишдилар. Архив буюмлари ўтмиш хотирасини тилга киритгандай бўлди. Кимдир Йўлдош ота Охунбобоевдаги бебаҳо фазилат ҳақида берилиб гапирган бўлса, бошқа бирови унинг инсонпарварлиги тўғрисида тўлқинланиб сўзларди.

Айниқса, кекса ветеран Нестар Григорьевич Мелиховнинг ҳикояси қизиқарли бўлди. У республика оқсоқолини Ўзбекистон ҳукуматининг Самарқанддан Тошкентга кўчиб келиши муносабати билан темир йўл вокзалида ўтказилган митингда учратганди. Ўшанда Йўлдош ота рус тилида ғоят қизиқарли ва сермазмун нутқ сўзлаганди. Оддий қизил аскар Нестар Мелихов ҳам кўпчилик қатори бу нутқни берилиб тинглаганди.

Собиқ ҳарбий врач Маҳсумахон Умархўжаева ҳам бундай бахтга 30-йилларнинг бошларида мушарраф бўлган эди. Ўша вақтда бўлиб ўтган республика хотин-қизлар слёти ўзбек қизининг ҳаётидаги унутилмас воқеа бўлиб қолди. Ҳарбий врач Йўлдош отани даставвал мана шу ерда учратди.

Ҳашарга келган ветеранлар Йўлдош отанинг катта қизи Хайрихон Охунбобоева билан ҳам танишдилар. Сўнг музей биносида олиб борилаётган қурилиш-ремонт ишлари билан машғул бўлишди.

Музейнинг келгуси истиқболи катта бўлади. У жойлашган кўча обод қилиниб, ариқлардан шилдираб сув оқади. Йўлаклар янгиланиб тартибга келтирилади. Кейинчалик бу ерда кўпчилик оммавий сайллар ташкил этиши, ишдан сўнг ва бўш вақтларида мароқли ҳордиқ чиқариши мумкин. Бунинг учун гуллар ва манзарали дарахтлар ўтқазилади. Ҳозир бу ишларни амалга оширишнинг кескин чоралари кўрилаяпти. Ветеранлар билан биргаликда Тошкент комсомол-ёшлари ҳам бунёдкорлик ишларида фаол қатнашмоқдалар.

З. СОКОЛОВ,
уруш ва меҳнат ветерани.

⊙ СУРАТДА: ветеранлар ҳашарда.

Автор фотолари.

ДУНЁ ВОҚЕАЛАРИ

ТАСС МУХБИРЛАРИ ЕЗАДИЛАР

Совет Иттифоқига гастролга

НЬЮ-ИОРК. ТАСС мухбири Владимир Кикило хабар қилади:

«Сиз қаергаборманг, инсонлар ҳамма ерда ҳам инсонлигича қолади. Мен мамлакатингизга худди ана шу ҳис-туйғу билан жўнаб кетяпман», — дейди америкалик қўшиқчи ва композитор Питер Химмелмэн.

У бошқараётган рок-группа давлат концерт ташкилотининг таклифига биноан сешанба куни Совет Иттифоқига жўнаб кетди. Олти ҳафталик гастроллар октябрь ойида Тбилисида бошланади. Сўнгра америкалик ижрочилар ижоди билан Ереван, Боку, Тошкент, Душанбе аҳолиси танишади. Группанинг сафари 13 ноябрь куни Олмаота шаҳрида ниҳоясига етади. Химмелмэн ва унинг ансамбли ҳар бир шаҳарда 6 тадан, жами 36 та концерт беради.

«Нима учун сизнинг мамлакатингизга боряпман, дейсизми? Менга сўнгги кунларда шу ҳақда тез-тез савол беришмоқда, деди Питер Москвага жўнаб кетиш олдидан суҳбатда. — Бу саволга шунчаки жавоб бериш мумкин эмас. Биринчидан, одамларга хос қизиқиш бўлса керак. Чунки Совет Иттифоқи мен учун доимо ер юзидаги энг узоқ жой бўлган. Сатурн ҳам узоқда жойлашган. Лекин, ҳар ҳолда Сатурнга боришдан қўрққан бўлардим».

Химмелмэн бундан 28 йил муқаддам Миннесота штатининг Миннеаполис шаҳри яқинида туғилган. Унинг музика қобилияти жуда эрта намоён бўлди. Питер олтинчи синфда акустик гитара ва саксофон чалишни ўрганди, қўшиқлар ёзди ва ўзининг рок-группасини ташкил этди. Эндигина ўз ижодини бошлаган музикачига Жими Хендрикс, «Битлз» ва «Криденс клиэруотер ривайвэл» ансамбллари жуда катта таъсир кўрсатди. Питер мактабда ўқиб юрган йилларида кўпинча машғулотларга келмас, бунинг ўрнига Миннеаполисга боришни, у ерда қора танли музикачилар группаси билан куйлар ижро этишни афзал кўрарди.

Питер мактабни тугатгач, маҳаллий телевизион станцияга ишга жойлашди. Бу ерда комедиялар сценарийларини ҳамда ёшлар учун телетомошалар рекламаларини ёзиб, пул топарди. Питернинг рок-группаси худди ана шу телевизион станцияда илк бор концерт берди. Рок-группа сценарийси Химмелмэннинг тахаллуси-Сассмен Лоуренс номи билан аталди.

Кейинги бир неча йил ўрта ғарб бўйлаб сон-саноқсиз гастроллар, клублар ва барлардаги концертлар билан ўтди. 1984 йил охирларида ижодий группа ўз кучини Нью-Йоркда ва Шимоли-Шарқий соҳилнинг бошқа маданий марказларида синаб кўришга аҳд қилди. Бир йилдан сўнг пайдо бўлган дастлабки «Сассмен Лоуренс»-«Поп-сити» қўшалоқ альбоми унга шуҳрат келтирди. Томошабинлар ансамблни тан олган эдилар. Шундан сўнг «Ота куни» ва «Жематрия» номи билан иккита альбом чиқарилди. Мамлакат бўйлаб сон-саноқсиз гастроллар бошланди.

Химмелмэн ва унинг ўртоқлари Жефф Виктор, Ал Воловитц ва Эндрю Кэммэннинг музика услуби қандай? «Бу услубни бир сўз билан таърифлаб бўлмайди, — дейди Питер. — У энг аввало турли услублардан, жумладан регги, кантри, блюз услубларидан ташкил топган». Питернинг музикаси жуда оҳангдор, дейди менга «Билборд» журналининг музика танқидчиси Жими Бессмэн. «Мен уни ижро услуби жиҳатидан Брюс Спрингстин билан тенглаштирган бўлур эдим», — дея қўшимча қилди у.

«Мен учун энг муҳими— тингловчиларга бор ҳис-ҳаяжонимни етказишдир, — дейди қўшиқчи. — Совет тингловчилари билан учрашувда шунга эришаманми ёки йўқми, ҳозирча билмайман. Менинг музикамга улар қандай муносабатда бўлишаркин? Бу сафарнинг ҳаммаси мен учун жиддий имтиҳон бўлади. Лекин аудитория билан менинг ўртамда ҳақиқий, инсоний мулоқот бўлишига ишонаман. Мен одамларга кўрсата олишим мумкин бўлган ҳар қандай таъсир ижобий бўлишига ҳам ишонаман».

Питер Совет Иттифоқига сиёсий миссия билан жўнаб кетмаётганлигига очиқ-ойдин ишора қилади, лекин ўзини элчи сифатида ҳис қилаётганини яширмайди. «Совет кишилари менинг тимсолимда сиёсатчи ёки рекламани эмас, балки оддий бир инсонни кўрадилар, деб ишонаман». Бинобарин, у ўзининг СССРга сафарига, энг аввало Екатеринославль (ҳозирги Днепропетровск) шаҳрида туғилган бобосининг ватани ҳақида кўпроқ билиб олиш учун пайдо бўлган ажойиб имконият сифатида қарамоқда.

«Мен ўзимиз бўладиган ҳар бир шаҳар ҳақида озми-кўпми биламан, — дейди у. — Улар ҳақида у-бу нарсани ўқиганман. Тбилиси ва Тошкент тўғрисида бир неча бор эшитганман».

Питер буюк рус адабиётини жуда яхши билади. Бу адабиёт ўзининг юксак романтизми, руҳий кечинмаларга бойлиги, ҳаётни қандай бўлса шундайлигича тўла акс эттириши билан унга доимо қадрли ва қимматли бўлиб келган.

Химмелмэн ва унинг ҳамкасблари Совет Иттифоқида бўлишни орзу қилишарди. Кўпдан бери тинчлик бермаётган бу орзу сўнгги икки-уч йил ичида мамлакатимиз революцион ўзгартишлар даврига кирганида, ғарбда эса унга нисбатан қизиқиш беқиёс ортганида яна ҳам кучайди. Энди уларнинг орзуси рўёбга чиқмоқда. Питер ва унинг дўстлари ўзларининг бу орзулари ошкоралик сиёсати туфайли рўёбга чиққанлигига ишончлари комил.

Япония учрашувлари

⊙ ТОКИО. «Актерларнинг жуда юксак ижрочилик маҳорати Георгий Товстоноговнинг талантли режиссураси билан уйғунлашиб бу коллективнинг бетакрор қиёфасини намоён этади» — Японияда чиқадиган «Асахи» газетаси Горький номли Ленинград академик Катта театри коллективини токиолик томошабинларга ана шундай таништиради. Ҳозир Япония пойтахтида мазкур театр гастроллари бўлмоқда.

Бу гал ленинградликлар ўзлари билан учта пьеса — Чеховнинг «Ваня тоға», Л. Толстойнинг «Холстомер» ҳикояси асосида тайёрланган «Бир от тарихи» ва инглиз драматурги Шефферининг «Амадеус» саҳна асарларини олиб келишган. Труппа составида театрнинг етакчи актёрлари: СССР халқ артистлари Евгений Лебедев, Кирилл Лавров, Владислав Стржельчик, Олег Басилашвилилар бор. Евгений Лебедевнинг фикрича, «томошабинлар қалбига кира билиш» актернинг энг асосий вазифасидир. Томошабинларнинг қизғин олқишлари ҳамда Япония матбуотининг ёзганларига қараганда, артист ана шу ниятига бутунлай эриша олган. «Бир от тарихи» спектаклида бош ролни ижро этган актёрнинг ифодали хатти-ҳаракатлари, истеъдоди кишини ҳайратга солади» деб ёзади Токиода чиқадиган «Фокасу» журнали. Ленинграддан келган коллективни бу ерда «Товстоноговнинг катта театри» деб аташмоқда. Яқинда Токиода «катта драма театри» ишқибозлари клуби» таъсис этилганлиги ноёб воқеа бўлиб, у театр катта муваффақият қозонганлигидан далолат беради. Совет артистлари Иокогама шаҳрида ҳам ўз спектаклларини намойиш этишади.

КАЛЕЙДОСКОП

ШАҲЗОДА ТОЖИНИНГ СИРИ

Британия тахтининг ворисн—шаҳзода Уэльскийнинг тожи Англия қиролнчаси Елизавета II нинг ўғли бўлмиш Чарльзнинг бошига кийдирилганидан бери орадан ўн тўққиз йил ўтди. Тантанали маросим учун махсус зийнатли тож ясаган заргар — Дэвид Мейсон эса фақат ўзига маълум сирни эндигина ошкор этишга журъат қилди.

Франс Пресс агентлигининг хабар қилишига қараганда, Мейсон Чарльзнинг тожини безаб турган олтин шар аслида... стол тенниси ўйинининг тилла билан қопланган оддий шари эканлигини тан олибди. Гап шундаки, тож кийдириладиган маросимга саноқли кунлар қолганда, уста тож учига қўндирмоқчи бўлган олтин шари ҳаддан ташқари оғирлик қилишини, нафис буюм бундай оғирликни кўтара олмаслигини тушунибди.

Мураккаб жумбоқни қандай ҳал этиш ҳақида бош қотираётган Мейсон телевизор кўргани ўтирибди. Стол тенниси бўйича мусобақалар кўрсатилаётган экан. Ана шунда унинг миясига ажойиб ғоя келибди: заргарнинг фикрига қараганда, бу унинг бутун фаолияти мобайнидаги энг катта муваффақияти экан.

Ҳозир шаҳзода Уэльскийнинг етмиш бешта бриллиант ва ўн иккита зумрад билан безатилган, вазни бир ярим килограмм келадиган тожи Кардифф шаҳри музейида сақланмоқда.

Жонажон Ватан бўйлаб

СССР халқ рассоми Александр Дейнеканинг Шимолий Осетия пойтахтида очилган асарлари кўргазмаси совет тасвирий санъатининг энг яхши анъаналарини акс эттирди. Экспозицияга рассомнинг Курск суратлар галереясида сақланаётган юзга яқин асари киритилган. Дейнека болалик ва ўсмирлик йилларини шу ерда ўтказган эди. Дейнеканинг бутун ижодиёти жонажон ўлкага, унинг одамларига меҳр-муҳаббат билан тўлиб-тошган. Шимолий Осетия ва Курск области бир-бирига бирodaрлашгандир. Улар иқтисодий ва маданий қурилиш соҳасида доимо тажриба алмашиб турадилар.

⊙

Надим (Тюмень области). Янги «Посредник» кооперативи чекланган нашрларга обуна бўлолмай қолган кишиларга ёрдам беради. Кооператив Сибирь газ қазиб олувчилари шаҳрида тез оммалашиб кетди. Камёб газета ва журналларнинг янги сонлари бевосита шимолликларнинг уйларига улар учун қулай бўлган вақтда етказиб берилмоқда. Бунинг сири оддий: кооперативнинг кўпгина аъзолари бир йўла ана шу камёб нашрларнинг ҳам харидорлари, ҳам уларни топширувчилардир. Кооператив ўқиб бўлдингми, бошқага бер, деган принцип асосида ишламоқда. У эса вақтли матбуотга бўлган талабни тўлароқ ва тезроқ қондириш имконини бермоқда.

⊙

МАНА БУНИ ХАЗИНА ДЕСА БЎЛАДИ!

Биринчи синфда ўқийдиган икки бола — Рома Горин билан Рома Голубев яқиндагина экскаватор ишлаган ҳовлида ерни ковлаб ўйнашаётиб, кутилмаганда танга топиб олишди.

Болалар дарров ота-оналари олдига югуришди, ота-оналари эса топилма ҳақида милицияга хабар қилишди.

Хазина жуда катта — икки пақир тўла кумуш танга экан. Бу 1921—1927 йилларда чиқарилган 446 та ярим сўмлик кумуш танга экан. Хазина қиймати 30 минг сўмдан кўпроқ баҳоланди. Шу пулнинг тўртдан бир қисми мукофот сифатида омадли болаларнинг ота-оналарига берилади.

Арзамас,
Горький области.

(ТАСС).

Ҳозир ўрта мактаб муаммолари ҳақида ҳар қачонгидан кўп ёзишмоқда ва гапиришмоқда. Программанинг ҳаддан зиёд тиғизлиги, янги фанлар ва «янги» тарих, қисман ўз-ўзини қоплаш ва мактаб билан ота-оналар ўртасидаги муносабатлар шулар жумласидандир. Буларнинг ҳаммаси педагогларнигина эмас, бутун жамиятимизни ростмана ҳаяжонлантирмоқда.

Юзаки қараганда, Москванинг Киев районидаги 637-мактаб бошқаларидан асло фарқ қилмайди. Унинг муаммолари ва вазифалари ҳам бошқа мактаблар билан бир хил. Аммо бу ерда педагогика коллективининг куч-ғайрати билан таълимнинг турли-туман кўринишларидан фойдаланилмоқда. Масалан, чет тилини болалар биринчи синфдан (ўз-ўзини қоплаш асосида) ўзлаштирмоқдалар. Хор машғулотлари, ритмика, расм чизиш ва тасвирий санъат, адабиёт ва математикани, физикани чуқур ўрганиш — ўқувчилар қобилиятларига ва кўнгил майлига кўра улардан бирини танлашлари мумкин. Буларнинг ҳаммаси ўқувчиларда мактабдаги машғулотларга қизиқиш уйғотади.

Бошланғич синф ўқитувчилари машаққатли ва олийжаноб касб эгаларидир. Ўқувчиларнинг шаклланиши, уларнинг инсон сифатида шаклланиши айнан шулардан бошланади. Биринчи ўқитувчи болаларни алифбе ва ҳисоб-китобгагина ўргатиб қолмайди, у қандай ўқишни ҳам ўргатади. Шу билан бирга у ҳар бир ўқувчининг қалбига йўл топа олиши, ота-оналар билан мулоқот қила билиши лозим.

Шу сабабли ҳам 637-мактаб 9-педагогика билим юрти учун база бўлиб қолганлиги тасодифий бўлмаса керак. Студентлар бу ерга практикага, битирувчилар эса ишга келадилар.

СУРАТДА: ёш ўқитувчи Н. Серебрякованинг ўзига хос «тумори» бор. У биринчи синф ўқувчиларига дарс беришда маймун ёрдамидан фойдаланади. Бундай кўргазмали машғулотга қизиқиш ҳам катта бўлади.

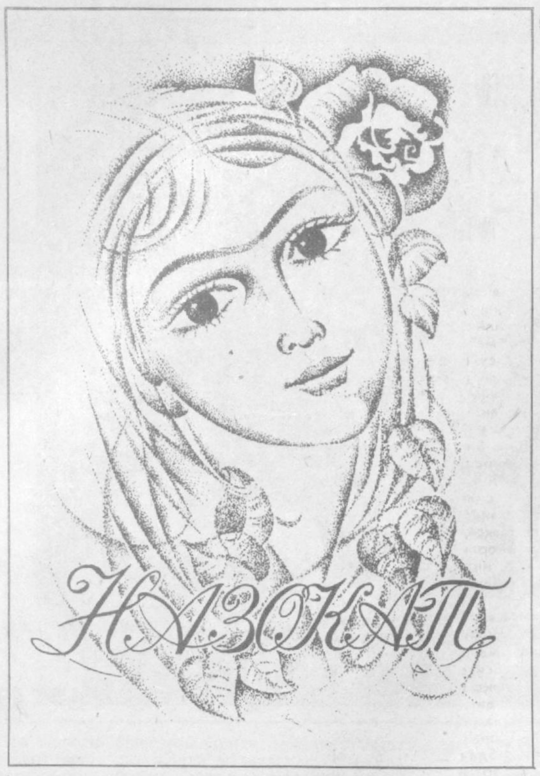

Кичкинтойнинг ширин сўзи

Нутқ бола руҳий тараққиётида муҳим аҳамият касб этади. Зотан, болада нутқнинг пайдо бўлиши унинг ҳаётида кескин ўзгаришларни келтириб чиқаради: шу пайтдан бошлаб барча психик процессларнинг ривожи ўзгаради, ҳулқ-атвори ва хатти-ҳаракатини ихтиёрий равишда бошқариш пайдо бўлади, ахлоқ ва маданиятнинг асослари бола онгига мосроқ бўлиб қолади. Мана шунинг учун ҳам бола нутқини ўз вақтида тўғри ўстириш айниқса муҳимдир.

Кузатишлардан олинган маълумотларнинг кўрсатишича, гўдакнинг дастлабки актив айтадиган гаплари айни шу чоқда кечираётган қандайдир қийинчилиги ёки унинг учун тасодифий бўлган қувноқ таассуротлари билан боғлиқ бўлади. Бу эса боланинг актив нутқи фақат ақлининг шаклланиши оқибатидагина намоён бўлиб қолмай, балки унинг катталар билан мулоқотда бўлиши таъсирида ҳам шаклланишидан далолат беради. Аслида интеллектнинг (ақлнинг) ўсиши муносабати билан бола ҳаётининг биринчи йили охири ва иккинчи йили бошларида предметлар ва уларнинг хусусиятлари ҳақида тасаввурлар шаклланиши оқибатида предметни ёки предметнинг белгисини сўздаги ифодаси билан ўзаро муносабатини ўрнатиш имконияти вужудга келади.

Маълумки, гўдак билан катталар ўртасидаги муомала-алоқа биринчи марта бола ҳаётининг иккинчи ойида пайдо бўлади. Чунончи болага қўлингиз билан текканингизда, силаган ва мулойим гаплашганингизда, унга жавобан кўринганингизда жилмайиши, «гугувлаши», завқи-шавқини ифодалаши, шундай ёқимли муомала-алоқани давом эттириш истаги, уни яна давом эттиришга интилиши эса бола билан она ўртасидаги муомала-алоқанинг дастлабки энг оддий эмоционал шакллари ҳисобланади.

Кунлар, ойлар ўтиши билан бола ўсади, тараққий этади. Олти ойлик гўдакни энди тасодифларга тўлиб-тошиб ётган теварак-атрофидаги олам қизиқтира бошлайди. Янги қизиқишлар эса унинг катталар билан бўладиган мулоқотнинг характерини ҳам ўзгартиради. Болалар ҳаётининг биринчи йили охирларига келганда «бе», «ма», «адда», «ҳам», «нини» каби бир неча актив айтадиган сўзларни эгаллаган бўлади. Бола вазият маъносига кўра нотўғри, лекин нутқ формаси бўйича тўғри бўлган турли-туман сўзларни («абба», «капука», «бўппи» ва ҳоказо) талаффуз қилади. Бошқача сўз билан айтганда, бола асосий нарсани, яъни ундан нутқ активлиги талаб қилинаётганини пайқаб, фаҳмлаб олади.

Боланинг актив нутқига ўтиши эса маълум базани талаб қилади, яъни болада предметларнинг номини ва уларнинг мазмунига монанд иш-ҳаракатларни ўзида мужассамлаштирган муомала-алоқанинг ишга тааллуқли шакллари ўсган бўлиши керак. Одатда катталар билан бўладиган муомала-алоқа бола олдига янги талаблар қўяди. Бу талабларга биноан бола ўз истагини, учратаётган қийинчилигини, илтимосини аниқ сўзлар ёрдамида ифода этишга ҳаракат қилиш каби нутқ вазифасини бажаришга интилиши керак. Мана шу вазифани ўзлаштириб олиш эса боланинг актив нутқни қўллашга ўтишидан далолат беради.

Катталар болани предметларга, уларнинг хусусиятларига қизиқтиришлари, ҳар бир предметга характерли бўлган иш-ҳаракатларни айнан шу предмет билан бажаришга (ҳатто иш ҳаракат мураккаб ва тезда қила билиш мумкин бўлмаган тақдирда ҳам) ўргатишлари, предметларнинг номини тўғри айтиш ва қидириб топишга, улар билан ўзига мос иш-ҳаракатларни бажаришга кўниктиришлари зарур. Бу сермашаққат иш, албатта. У тарбиячидан доимо аралашишни, иштирок этишни, тўғри уюштиришни талаб қилади.

Катталар кўпинча болани ўз истакларини нутқ усулида ифодалашга ундайдилар: унинг истагини дарров бажармайдилар, балки саволлар ва мисоллар орқали ўзлари истаётган муомала-усулини унга намойиш қилишга ҳаракат қиладилар. Амалиётда ота-оналар кўпинча болага «олиб кел», «ўтир», «қўй» каби буйруқларни тез-тез бериб турадилар ёки гўдак улар кетидан айтган сўзларини такрорлаётганлари билан қониқадилар. Одатда бундай ибораларда ифодаланадиган машқларнинг бирортаси ҳам бола нутқини ўстирмайди. Етарли меъёрда ўсган бола кўпгина иш ҳаракатларни тўғри бажара олади, буйруқ билан илтимос ўртасидаги фарқни тушуна олади, ҳатто предметни ўйнаётган пайтида нималарнидир ўзича гапириши, аммо катталар билан муомала-алоқада нутқдан фойдаланмаслиги мумкин.

Хулоса шуки, болада нутқни тушунишни ўстириш, уларни сўзларни айтишга ўргатиш керак. Бу малакалар етарли меъёрда ўсганидан кейин эса вазифани такомиллаштириш зарур. Бу билан тараққиётнинг бундан кейинги истиқболи учун имконият яратилади. Ана шуларга амал қилган ҳолда гўдакни гапиришга ўргата бориш ҳар бир ота-она ва тарбиячи бола нутқининг бурро, ақлининг зукко бўлиб таркиб топишига эришади.

Робия ТЎРАХОНОВА,
психология фанлари кандидати, доцент.

Кийиниш маданияти ҳақида

Ҳа, кийимни ҳамма кияди. Бироқ, кийимни ўрнига қўйиб, қотириб кийишни ҳамма ҳам уддалайвермайди. Қадим, кийим тахчил йилларида ҳар ким борини киярди, йиртилса ямарди, узилса уларди. Ҳозирчи! Ҳозир ундай эмас кийимни ҳамма саралаб, танлаб кияди.

«Яхшига ҳар ранг ярашур, ёмонга бир ранг ярашур» дейилган нақлда жон бор. Нега десангиз, кишининг яхши-ёмонлигида гап йўқ-ку, аммо, кўҳлик, қадди-қомати келишган, хушбичим кишиларга ҳар қандай кийим ҳам ярашаверади.

Дарвоқе, замонавий қиз-жувонларимиз кейинги пайтларда тўқиш, нақш солиш, бичиш-тикиш ҳунарларини ўзлари ўрганиб олишаяпти, ўз кийимларини ўзлари тикишаяпти. Ундай зеҳнли, ғайратли аёллар вақтни ҳам, пулни ҳам иқтисод қилишади. Дугонасининг эгнидаги ажойиб фасонда қойилмақом қилиб тикилган кийимни кўрган ҳар қандай аёл: «Ўртоқжон, кўйлагингни ким тикди!» деган саволни беришдан ўзини тия олмайди.

Дарҳақиқат, кийим билан соч турмаги кишининг ташқи кўринишини яхши ёки ёмон томонга ўзгартириб юбориши турган гап. Масалан, агар сиз жўнгина бир матодан «қоп форма» қилиб тикилган кўйлакни кийиб, прическа қилмай, меҳмон-изломга борсангиз, яқин дугоналарингиз ҳам сизга зарра аҳамият беришмайди. Агар борди-ю, у ерга зўр материалдан, модний қилиб тикилган кийимни кийиб, яхши (ярашадиган) прическа қилдириб борсангиз, шубҳа йўқки, ҳамманинг кўзи, назар-эътибори сизда бўлади. Ўша дугоналарингиз атрофингизни ўраб: «Вой, ўртоқжон, жуда очилиб кетибсан, бу антиқа кўйлакни қаерда тиктирдинг, менга ҳам тиктириб беролмайсанми!—каби саволларга кўмиб ташлашади. Бинобарин, бундай муносабатлар ўзингизга ҳам ёқади, ўшанда ўзингизни жуда бахтиёр сезасиз, рўзғор ташвишларидан бутунлай фориғ ҳис этасиз. Шундай эмасми! Чиндан ҳам яхши, келишган кийим одамга кўтаринки руҳ бахш этади.

Қадим ёшлар ҳам, катталар ҳам бир қадар содда кийинишган. Кексадур, ёшдур, кўпинча, фақат тўй-ҳашамларга боришганида, сайл-томошаларга чиққанларида, байрам кунларида ясанишган. Уйга қайтганларида эса, янги либосларини дарров ечиб, пуф-пуфлаб сандиқларга солиб қўйишган. Уйда уйлик (уйравак) кийимда юришган. Ҳозирги замонамизда вазият бироз бошқача. Кийим-кечак кўп бўлганиданми, ҳеч ким кийимни авайлаб, сандиққа солиб қўймайди. Ёш-яланглар ўқишга борганида ҳам, ишга борганида ҳам, кино-театр, тўй-ҳашамларга боришганда ҳам, байрам, бегим кунларида ҳам бор кийимларини кийиб, ясаниб-тусаниб юришади. Баъзи келин-кеватлар сут дўконига ҳам, картошка бозорига ҳам ўша хонатлас, шакар-сепди кўйлакларида чиқишаверади. Бу ҳолат замона фаровонлигидан, ёшларнинг яшаш қадрига кўпроқ етаётганларидан далолат беради. Буни фақат табриклаш керак. Аммо шундай бўлса ҳам, кийим кўп экан деб, уни ҳар икки кунда тоғорага солиб, ит-ирқини қилиб ташлаш, увол қилиш инсофдан, одобдан эмас. Айниқса, хонатлас ва трикотаж кўйлакларни химчисткада тозалатиб кийиш унинг умрини узайтиради.

Европа мамлакатларида мода бўлган кийимларни ёшлар ҳам, қариялар ҳам, ўрта ёшдагилар ҳам бирдек қабул қилишаверади. Бизда эса ундай эмас. Ёши улуғроқ аёллар модали кийимларни ўзларига эп кўрмайдилар. Уларнинг ўзларига хос модалари бор. Кўйлакларининг улар кўкрак-бурма (кокетка), нари борса, белбурма (татьянка) фасонида тиктиришади. Дарвоқе, кўкрак-бурма кўйлак Ўрта Осиё ўлкаларида кенг тарқалган, асрлар бўйи яшаб келаётган модадан тушмайдиган аёллар кийимидир. Бу фасон ҳақиқатан ҳам, иссиқ ва қуруқ иқлим шароитимизга ва ҳаёт-турмуш тарзимизга ниҳоятда мос тушади. Кенг-мўл қилиб тикилган бу кўйлак ҳар қандай жойда, айниқса (ерга тўшалган) кўрпача устида ўтириб-туришга жуда қулай, ҳаммабоп кийим. Бу кўйлакнинг тикилишида кўкрак қисмига солинган яғричаси (токиси) унинг пишиқлигини таъминлаш билан бирга, тер ва офтоб таъсиридан ҳам яхши сақлайди.

Баъзан уй ичида: «Ҳа, ким кўриб ўтирибди», деб беўхшов, дазмолсиз, ёқавайрон кўйлакларда, маймоқ-саймоқ оёқ кийимларида юриш-ўта беҳафсала, бефарқ кишиларнинг иши, Уйда бўлсин, кўчада бўлсин аёл кишиларнинг—келинлардек ўзларига оро бериб юришларига нима етсин!

— Қайнанам иккита келинлик бўлганларидан бери ўзлари ҳам келинлардек ясаниб тусанадиган бўлиб қолдилар, — деб пичинг қилиб қолди менга бир келин.

— Ҳа, келинпошша, бунга сизнинг сира ғашингиз келмасин, — дедим мен унга, — қайнанангиз жуда тўғри қилибдилар. Ёшликларида у киши ҳамма нарса болаларимга бўлсин, ўшалар есин, ўшалар кийсин, деб ўзларига сира қарамаганлар. Мана энди болалар оёққа туришди. Энди улар яхши еб, яхши кийсинлар, ҳордиқ чиқарсинлар. «Ҳа, мен ҳам эдим сенингдек, сен ҳам бўларсан менингдек», ҳаш-паш дегунча, сиз ўзингиз ҳам қайнана бўласиз. Бу бевафо гўзаллик сизнинг ҳам жисмингизни тарк этиб, сочларингизни юлқилаб сийраклатади, қошларингизнинг рангини олиб, юзларингизни ғижимлаб кетади. Ана ўшанда сиз ҳам шубҳасиз яхшироқ кийинишга ҳаракат қилиб қоласиз. Чунки, ёшликнинг ўзи гўзал, қариликни эса яхши кийим, ширин забонлик безайди.

Хулоса қилиб айтганда, ҳамма яхши кийинишни, зебу-зийнат тақишни жуда ёқтиради. Лекин шуни унутмаслик керакки, яхши еб, яхши кийиш иффатини, диёнатини паймол қилиш, виждонфурушлик эвазига бўлмаслиги лозим. Ҳақиқий покиза бахт—белни дол, қўлни қадоқ қилиб ҳалол меҳнат қилиш, пешона терини тўкиш эвазига бўлмоғи керак.

Мақсуда СОДИҚОВА,
филология фанлари кандидати.

⊙ Бахтиёр дугоналар

Т. Каримов фотоси.

Қизлар дафтаридан

Ўзлигим

Ўзлигим ўзимдан тониб турганда,
Минг марта сўрайман ўзгадан узр.
Умидлар томирин кесган Ватанда
Менга татимагай ҳаловат, ҳузур.
Сабрга таяниб бугун ҳорибман,
Эндиги умримга нимадир керак.
Билсам, ўз бахтимдан ўзим тонибман,
Бахтимсан то абад исёнли юрак.

Ўйларим

Менга армон керак, менга дард керак,
Қувончни не қилдим — тиламайман бахт.
Йўқотганим ўша, кутганим ўша,
Энг керак пайтида берилмаган вақт.
Узун ўйларимдек узилар кўнгил,
Энг сўнгги ҳадикда титрайди жоним.
Очилмай сўлмоқда энг покиза гул,
Бўғзимда қотган сўз — куйдир забоним.
Куйиб ўтмоқдаман, ўтарман суйиб,
Ҳеч ким севолмаган кўр садоқатни,
Ўзимга кетаман ўзим ўт қўйиб,
Ҳеч кимда кўрмасам мен кутган бахтни.

Адолат ШАРИПОВА.

Мактубим

Нега сен қошимдан жим-жит ўтасан!
Нега дилингдагин айтмай кетасан!
Мен ҳам қолдим боқиб ортингдан нолон,
Бир сўз демай қалбим вайрон этасан.
Тўймай нигоҳингга қоламан, эсиз
Кўзларингда пинҳон нима айтасан!
Чорлагин қошингга мени эй жонон,
Ёки дил изларинг шеърга битасан!
Яхши ҳам ёнимда қалам дўстим бор,
Қаламим, сирдошим танҳо биттасан.

Насиба БАҲРОМОВА.

Қўмсаш

Шингил ҳикоя

Скрипкадан сирли оҳанг тараляпти. Бу оҳанг мени болаликка етаклади. Куй қанчалик қувноқ бўлмасин, у барибир менинг қалбимда хўрсиниш уйғотди...

...Бир куни дадам хурсанд бўлиб ишдан қайтдилар. Онамга нималарни гапирдилар, билмайману бир қисм пулни чўнтакларидан олиб берганлари ёдимда. Шунда дадамга хархаша қилдим. Шу пулдан менга скрипка олиб беришларини сўрадим.

—Кейинроқ, катта бўлгин, олиб берамиз, — дедилар онам.

— Ўзим кўпдан бери йиғиб юрган пулим бору етмайди-да, — дедим йиғламсираб.

Эртаси куни дадам билан скрипка сотиб олдик. Бу менга қанчалар шодлик бағишлаганини сўз билан ифодалаш қийин. Скрипка чалишни билмайман, лекин музика ўқитувчимиздан ўрганиб олишни ўз олдимга мақсад қилиб қўйдим. Ўқитувчимиз ҳам хурсанд бўлди. «Нотани, албатта, ўргатаман. Скрипка сотиб олиб яхши қилибсан. Мактабда йўқ эди», деди ўқитувчимиз.

Ўша куни хурсанд эдим. Скрипкам уйда қолган бўлса ҳам, нота сирларидан айримларини ўргандим. Уйга қайтяпман. Йўлда кела туриб, ўзимча куйлар ижод қилиб ғинғиллаб келардим. Бирдан автобус бекатида акам билан келинойимни учратиб қолдим. Улар бошқа шаҳарда туришарди. Кўрмаганимга кўп бўлган. Шодлигимни кўрсангиз эди! Улар билан ҳали кўришиб улгурмаган ҳам эдимки, кўзим сумкадан дастаси чиқиб турган скрипкага тушди. Дарров танидим. Бир зум анграйиб туриб қолдим. Кўзимни узолмайман. «Буни қа-қаёқа олиб кетаяпсиз?» дедим дудуғланиб. Келин ойим «пиқ» этиб кулди. Акам эса саломлашмаганим учун танбеҳ берди-да, гуноҳкорона деди:

— Кейинги келишимда, албатта, олиб келаман. Ҳозир эса отпускадаман, зерикаяпман.

Орадан бир йил, икки йил, қанча йиллар ўтиб кетди. Аммо акам ҳар гал «келаси сафар, албатта, олиб келаман» деган ваъда билан келиб, шундай ваъда билан кетаверарди. Дадамга яна скрипка олиб беринг деб айтолмасдим. Ўқувчилардан уялиб, ўқитувчимдан эса қочиб юрдим...

Мен балки машҳур скрипкачи бўлмасдим. Зеро ўзимни, ўзгалар ҳис-туйғусини ўша скрипка билан тараннум этишим мумкин эди-ку. Акам учун скрипка эрмак сифатида керак эди. Мен учун эса...

Скрипкадан таралаётган куй акамнинг келишини узоқ вақтлар ҳаяжон билан кутиб, умид билан кузатган дамларимни яна ёдимга солди. Ҳаяжонли қўмсашдан беихтиёр кўзларим ёшланди...

Насиба УМАРОВА.

Оналарга маслаҳатлар

⊙ Болани қоронғи уйда ёлғиз қолдирманг. Йиғласа эшикни очиб қўйиб, тунги чироқни ёқиб қўйинг. Чунки у айни гўдаклигида қўрқоқ бўлиб қолиши мумкин. Чўчиган пайтлари уни «қўрқоқ» деб камситманг. Бу билан ундан қўрқув кетмайди. Одамови, ўзини четга тортиб турадиган бўлиб қолиши мумкин.

⊙ Болаликда бирданига икки тилни ўрганиш осон бўлади. Агар у ўша тиллардаги сўзларни доим эшитиб борса. Масалан, рус тили ва ўзбек тилини бир-бирига аралаштирилмасдан, доим гапириб борилади. Шундай йўл билан бирон бир чет тилини ҳам ўргатиш мумкин. Бунда болани ортиқча қийнашнинг ҳожати йўқ. У аста-секин ўрганиб кетади.

⊙ Биринчи синфга бориш арафасида турган фарзандингиз соат 21 да ётиб 7 да турадиган бўлса, мактабга қатнай бошлагач режимга тезда кўникади. Бунинг эса саломатликка катта аҳамияти бор. Айрим ота-оналар бўлади: «Эртага дам олиш куни соат 11 гача телевизор кўриб, кечроқ турсанг ҳам бўлади», дейишади. Бундай қилиш асло мумкин эмас. Биринчидан, боланинг саломатлигига путур етса, иккинчидан режимдан чиқариб юборади.

⊙ Болангиз тишларини тиш чўткада ювишга ўргангунга қадар ҳам тоза тутишига эътибор бериш керак. Бунинг учун овқатдан сўнг ва ётиш олдидан унга қаттиқ олма, ёки сабзи беринг. Бу маҳсулотлар боланинг тиш ва оғиз бўшлиқларини тозалайди. Шунингдек, унинг оғзини чайишга ўргатинг. Бу фарзандингизнинг тишлари мустаҳкам бўлишига замин бўлади.

⊙ Кичкинтойингизнинг юзи шўралаб ёки қуруқлашиб кетмасин десангиз, унинг юзини совун билан кўп ювманг. Фақат беш-олти ёшидан бошлаб ҳар куни бир марта совун ишлатиб ювинтириш мумкин.

⊙ Эмизикли она ҳар қандай дорини ҳам врач маслаҳатисиз ичмаслиги керак. Ўзбилармонлик билан ичилган дори чақалоққа ва онанинг ўзига ҳам ёмон таъсир қилиб, саломатлигида тиклаб бўлмайдиган асоратлар қолдиради.

⊙ Эмизикли онанинг тоби қочиб, иситмаси кўтарилиб кетса, бундай пайтда 3—4 кун болани эмизмай туриши, кўкрак сутини соғиб ташлаши керак. Чунки касаллик микроби сутга ўтиб, мурғакни хасталантириши мумкин. Шуни назарда тутиб чақалоқни вақтинча сунъий овқатлантириб туриш лозим.

⊙ Эмизикли оналар оёғига горчицали ванна яхши ёрдам беради. Оғизларини эса мойчечак, календула, эвкалицит дамламаси билан чайиб туришлари мумкин.

⊙ Эмизикли оналар С, Р ва В группа витаминларини, иситма туширадиган дорилар (анальгин, амидопирин)ни қабул қилсалар бўлади. Бурунга санорин ёки нафтизин томизишлари ҳам мумкин.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, ҳомиладор ва эмизикли аёллар дори-дармонларни фақат врач маслаҳати ва кўрсатмаси билан ичсалар, шифо топиш осон бўлади ҳамда саломатлик яхши муҳофаза қилинади.

Нега лоқайдлик қиламиз?

Дугоналарим билан Инқилоб хиёбонидаги кафеда музқаймоқ ялаб, яхши кайфиятда қувноқ суҳбатлашиб ўтиргандик. Атрофимиздагилар ҳам шодон гурунглашиб ўтириб, дам олишмоқда.

Шу пайт болаларнинг қий-чуви эшитилди. Қарасак, 11—12 ёшлардаги беш-олти бола бир-бирини аямай уриб-дўппослашарди. Ким-ким билан уришяпти, билиб бўлмасди. Қаердандир дарахтнинг узун-узун шохларини топиб келиб, бир-бирларини қарсиллатиб тушира кетишди. Уриш орасида сўкиниш, ҳақоратлашиб хумордан чиқишарди. Ўтган-кетганлар эса уларга бепарво. Одамлар болаларнинг ёнидан худди кўрмагандек ўтишарди. Калтаклашаётган болаларни ажратиб қўйиш, кўча-кўйда ўзини бундай тутиш маданиятсизлик, тартибсизликка киришини тушунтириб қўйиш ҳеч кимнинг хаёлига келмади. Сизлар нега қараб турдинглар дерсиз?

Болалардан бирининг кўчган цемент парчасини кўтариб югуриб келаётганини кўрдиму «Ҳей, болалар!» демоқчи бўлдим, «Ҳей!» дедиму атрофдаги «маданий ҳордиқ чиқариб ўтирганларнинг ғалати нигоҳини туйиб, кейинги сўзни жуда секин айтдим. Чунки, маданиятли, ўзини тута биладиган бўлиш кераклиги эсимга тушиб қолди. Жамоат жойида уришқоқларга танбеҳ беришга истиҳола қилдим. Шу пайт болаларнинг учтаси қочди, учтаси қувиб, парк томон кетишди.

Энди айтингчи, ким маданиятсиз? Кўча-кўйда уриш-сўкишаётган ҳалиги болаларми, ёки бунга томошабин бўлиб турганларми?

Бугун атрофдагилардан уялдик, қолаверса, ёш болада, уришади, дедик. Қўлида калтак ва тошларни кўриб «бебошлар» дедигу ташлаб юборишга ундамадик. Хўш, эртага нима бўлади? Кейин-чи? Болалар катта бўлишади. Атрофдагиларнинг иши бўлмагач, кўп номаъқулчиликларни ўрганишади. Бирор нарса сабаб бўлиб, ўзаро жанжал чиқади-ю, дўппослашишга тушишади. Кўрмаганлар йўлида давом этади, кўрганлар кўрмаганликка олади. Ёки уларнинг қўлидаги темир парчасинимми, пичоқнимми кўриб энди қўрқув билан ўзимизни четга оламиз. Ҳа-да, ким ҳам беҳудадан-беҳуда жабрланишни хоҳлайди, тинчлик керак! Бундай хунук воқеалар кам дейсизми? Ана ундан кейин ота-она мактабни, ўқитувчиларни айблаганини, мактабдошлар эса ота-онани қоралаганини кўринг... Хулқи яхши эди, деган мазмунда турар жойдан, мактабдан ижобий характеристика учун югур-югур...

Ҳаммаси нимадан бошланди?

Жиноятларнинг илдизи қаерда?

Биринчи ўринда лоқайдлигимиз, ўз тинчимизни ўйлашимизда.

«Қотиллик қилганлар қотил-ку, кузатиб турганлар асл қотилдир», — деган шоирнинг сўзлари айни ҳақиқат. Ота-оналаримиз: «Мактаб—тарбия маскани!» — деб болаларни мактабга топшириб қўядилар. Ўқитувчилар: «Вазифамиз — билим бериш!» дея тарбияни яна ота-онага юклайдилар.

Тарбияни ким бериши керак? Ҳамма! Оила, мактаб, жамоат, танишу нотанишлар — одамлар! Жиноятнинг катта-кичиги йўқ. Шу лаънат тамғаси бегуноҳ ўсмирлар гарданига илинмаслиги учун бепарво бўлмайлик. Кўча-кўйда уришаётганларни ажратишга, дарахт шохларини синдириб, дераза ойнасига тош отаётганларга, муштдай бошидан сигарет чекиб мўридай тутун қайтараётган «қаҳрамон»ларга танбеҳ бериб, нобоп йўлдан қайтаришга бир-биримиздан уялмайлик.

Бора-бора бу беparволиклар оқибатида еримиз, осмонимиз булғаняпти, озор чекяпти! Боғу роғлар ҳувиллаган бўшлиққа айланяпти. Кейин-чи? Ер юзида яшашнинг қизиғи ҳам, иложи ҳам қолмайди. Фараз қилайлик, ҳар ким ўзича космик кема ясаб, ҳар қаёққа учиб кета бошлайди. Бировнинг биров билан иши йўқ... Наҳотки чириллаб йиғлаётган болани овутиб бўлмаса?! Наҳотки, ҳалок бўлаётган қушлар, саросима билан носоз даврда қўналға қидираётган жонифорларга энди тасалли йўқ?!

Наҳотки, биз одамлар шунчалик тошбағир кимсаларга айланиб қоламиз? Булар ахир даҳшат эмасми?!

Ўзи шундоқ ҳам йўл қўйилган хатолар йилларга татигулик-ку! Келинглар, хатолар асрларга татимаслиги учун кекса-ю, ёш ҳаракат қилайлик! Йўқса, кеч бўлади...

Мавлуда ТОШПЎЛАТОВА.

Театрда учрашув

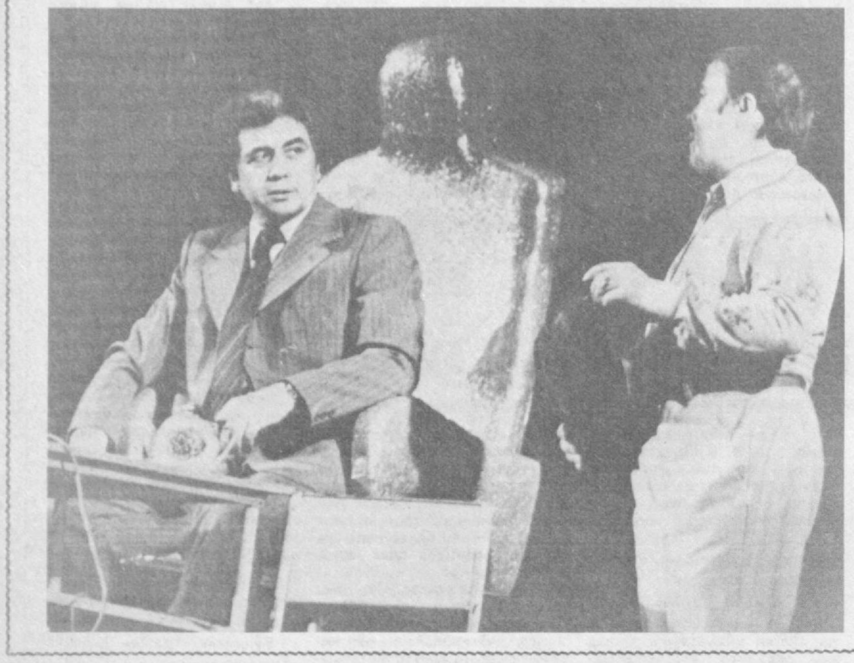

Яқинда Муқимий номидаги ўзбек Давлат музикали театрида драматург Абдуқаҳҳор Иброҳимов билан учрашув бўлиб ўтди. Сўзга чиққан ижодкорлар бастакор Мустафо Бафоев, шоир ва драматург Ҳайдар Муҳаммад, Расул Раҳмонов, театрнинг бош режиссёри Носир Отабоев ва бошқалар драматург ижодининг ўзига хос хусусиятлари ҳақида сўзладилар.

Абдуқаҳҳор Иброҳимов томошабинларнинг бир қанча саволларига жавоб берди.

Учрашув сўнггида эса муаллифнинг «Зўлдир» пьесаси асосида тайёрланган спектакль намойиш этилди.

СУРАТЛАРДА: «Зўлдир» спектаклидан саҳналар.

Р. Шарипов фотолари.

Халқ университети ва қайта қуриш

Республика «Билим» жамияти ўтказган семинарнинг мавзуи — Ўзбекистон экономикасини қайта қуришда халқ университетларининг ролига бағишланди. Бу семинарда министрликлар ва идораларнинг вакиллари, халқ университетларининг ректорлари қатнашдилар. Меҳнаткашлар таълим оладиган муассасаларнинг шохобчалари республикада жадал суръатлар билан ривожланаётгани таъкидланди. Бугунги кунда Ўзбекистонда 1200 га яқин халқ университети бўлиб, уларда 400 мингдан кўпроқ ишчи, колхозчи ва хизматчи шуғулланмоқда. Машғулотларни тажрибали мутахассислар, олимлар олиб бормоқдалар.

Бироқ, семинар қатнашчилари айтиб ўтганларидек, ҳозирги давр ана шу иш ташкилотчиларидан кадрлар тайёрлаш ва улар малакасини оширишни тубдан қайта қуришни талаб этади. Олинган билимларни тажрибада қўллана билмоқ учун асосий эътибор конкрет фанларга қаратилмоғи зарур.

Семинарда республика халқ университетларини хўжалик ҳисобига ўтказиш, ўқитувчилар малакасини ошириш, таълим олиш усулларидан тобора кенг фойдаланиш тавсия этилди.

(ЎзТАГ).

Ижодий алоқалар

Малайзия ёзувчилари миллий кенгаши республика Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитети билан Ўзбекистон ёзувчилари асарларини нашр этиш ҳақида шартнома тузди. Таржима қилиш учун танлаб олинган китоблар ичида Абдулла Орипов ва Рамз Бобожон, Туроб Тўла ва Эркин Воҳидовнинг шеърлари, Саид Аҳмад ва Сами Абдуқаҳҳорнинг пьесалари, бошқа адиб ва шоирларнинг асарлари бор.

Ўзбекистонда эса Малайзиянинг энг машҳур ёзувчиларидан олти кишининг — Исмоил Ҳусайн ва Муҳаммад Аренавати, Анвар Ридвон ва Жиҳати Обводий, Исмоил Аббос ва Ҳасан бин Муҳаммад Алининг китоблари нашр этилади. Тошкентликлар Ҳамид Олимжон номли адабиётчилар уйида ўтказилган учрашувда ана шу ижодкорлар билан танишиш имкониятига эга бўлдилар. Малайзиялик меҳмонлар СССР Ёзувчилар союзининг таклифига биноан мамлакатимизга келишган ва улар Урта Осиё республикалари ҳамда Қозоғистон бўйлаб сафар қилишади.

— Бизни замонавий ўзбек адабиёти, айниқса поэзияси қизиқтириб қолди. Бу поэзия жуда инсонпарвар, чуқур фалсафий мазмунга эга,— деди делегация бошлиғи, Малайзия ёзувчилари миллий иттифоқининг раиси Исмоил Ҳусайн.— Мамлакатимиздаги асосий тилларга — малайзия, хитой ва ҳинд тилларига таржима қилинадиган бу китоблар ўқувчиларимизни қизиқтиради, деб ўйлайман.

Қўғирчоқ театри меҳмонга келди

Эртак — тўқиб чиқарилган, лекин унда сабоқ бўладиган гаплар бор. Ўзбекистонга гастролга келган Киев шаҳар қўғирчоқ театрининг тўртта спектаклида худди ана шундай сабоқ бор. Унинг репертуари унча катта эмас. Лекин бутун бир эртаклар олами мужассам бўлган театр саҳнасида «Рус халқ эртаклари» асосида тайёрланган инсценировкани ҳам, чех ёзувчиси Л. Дворскийнинг «Сакраётган малика» асарини ҳам, Н. Осипованинг Грузия эртаклари асосида яратган «Бир ярим ҳовуч» пьесасини ҳам, Шарл Перронинг «Қизил шапкача» ҳақидаги эртагининг янги вариантини ҳам томоша қилиш мумкин. «Қизил шапкача» ҳақидаги бу пьесани С. Коган билан С. Ефремов ёзган.

Мазкур театр артистлари республикамизга илк бор ташриф буюришди. Улар фақат Тошкентда эмас, Янгийўл, Чирчиқ шаҳарларида, район марказларида ҳам ўз спектаклларини томошабинлар ҳукмига ҳавола қилишади.

Худди шу вақтда украин диёрининг ёш томошабинлари Тошкент қўғирчоқ театри коллективини қабул қиладилар. Тошкент театри бу мавсумда ўзининг эллик йиллик юбилейини нишонлайди.

(ЎзТАГ).

Корректор дафтаридан

- Қўлга тушмас қасоскорлар.
- Пуч бақалоқ.
- Кўр танкчи ва бир ит.
- Еттинчи дўқ.
- Шум хола.
- XX аср тароқчилари.
- Оловли чўллар.
- Чала ҳовли.
- Қўйлар муборак.
- Қушбилармон ишлар.
- Чангда йўқолган пул.
- Илон кутувчи.
- Тахт излаб.
- Шайтон қайиғи.

Барот БОТИРОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Нархини ўзингиз белгилайсиз

«БОЛАЛАР ДУНЁСИ» ЧАКАНА САВДО ФИРМАСИ ЎТКАЗАЁТГАН КИМ ОШДИ САВДОСИГА ТАШРИФ БУЮРИБ, СИЗ ТИКУВЧИЛИК ҲАМДА ТРИКОТАЖ БУЮМЛАРИГА, ПОЙАБЗАЛЛАРГА ЎЗИНГИЗ НАРХ ҚЎЙИШИНГИЗ ВА

СОТИБ ОЛИШИНГИЗ МУМКИН

Магазин адреси: Октябрь бозори.

Иш вақти — соат 10 дан 18 гача.

ЭСЛАТИБ ЎТАМИЗ, МАГАЗИН ДАМ ОЛИШ КУНЛАРИСИЗ ИШЛАЙДИ.

«БОЛАЛАР ДУНЁСИ» ЧАКАНА САВДО ФИРМАСИ.

Ҳам мода мухлислари, ҳам сипо хотин-қизлар учун

Ушбу зардўзи туфлилар ва ёрқин бўёқли газламалар мода мухлисларига ҳам, сипо кийинишни ёқтирадиган хотин-қизларга ҳам маъқул бўлади.

ЭРКАКЛАР ДИҚҚАТИГА! Анъанага кўра хотин-қизларнинг миллий кўйлаклари тикиладиган хонатласдан ҳозир модали ва ёрқин бўёқли либослар ҳам тикилмоқда. Зардўзи туфлилар эса фақат маликалар учун мўлжалланган эмас, уларни барча хотин-қизлар бажонидил кийишади.

«ОЛМОС» РЕСПУБЛИКА УЛГУРЖИ-ЧАКАНА САВДО БИРЛАШМАСИНИНГ МАГАЗИНЛАРИДА ТУРФА РАНГ ҲАР ХИЛ ХОНАТЛАСЛАР /баҳоси — 7 сўмдан 22 сўмгача/, ТУРЛИ РАЗМЕРДАГИ, ГУЛДОР ЗАРДЎЗИ ТУФЛИЛАР (нархи — 20 сўмдан 45 сўмгача) бор.

«ОЛМОС» РЕСПУБЛИКА УЛГУРЖИ-ЧАКАНА САВДО БИРЛАШМАСИ.

Чиройли гилам хонага кўрк бағишлайди

Гилам танлаётганда хонадаги мебелларнинг, дарпарданинг, ҳатто деворга ёпиштирилган гулқоғознинг ҳам рангини эътиборда тутиш лозим. Гиламнинг катта-кичиклиги ҳам катта роль ўйнайди.

«Ташхозторг» магазинларидан Хива гиламдўзлари ишлаб чиқарган ҳар хил катталикдаги — 2x3, 2x4, 1,5x2, 1,5x2,5 1,5x2,5, 3x4 ва 3x5 метр ҳажмдаги турли гиламларни харид қилиш мумкин.

Сифатига қараб гиламларнинг нархи турлича.

Справкалар учун телефон: 91-58-43.

ЯНГИ ГИЛАМ МУБОРАК БЎЛСИН!

«Ташхозторг».

«Союзторгреклама» Бутуниттифоқ бирлашмасининг Ўзбекистон агентлиги.

Театр

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 12/X да Концерт, 13/Xда Концерт.

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 12/X да Отелло, 13/X да Ўғрини қароқчи урди.

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 12/X да Рожа, 13/X да Узилган торлар.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 12/X да Майсаранинг иши /19.00/, 13/X да Алвидо, ҳаёт /19.00/

Кино

12 ОКТЯБРДА
БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Дружба — «ЁТОҚ ДЕРАЗАСИ» (17, 20.00); «МУРТАД» (20.30).

Ватан — «ЁТОҚ ДЕРАЗАСИ» (18.30, 20.45).

К. Ёрматов номли — «ДИСКО РАҚҚОСИ» (18.30, 21.00).

Москва — «ИМПЕРИЯ ҲИМОЯСИ» (20.30); «БЎРИЛАР. ОР-НОМУС ЁКИ ТАБАССУМ». (жуфт соатларда).

Лисунов номли — «ҚЎРИҚЧИ ФАРИШТА» (тоқ соатларда).

Восток — «БЎРИЛАР. ОР-НОМУС ЁКИ ТАБАССУМ» (жуфт соатларда).

13 ОКТЯБРДА
БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Дружба — «ЁТОҚ ДЕРАЗАСИ» (11, 14, 17, 20.00); «МУРТАД» (20.30).

Ватан — «ЁТОҚ ДЕРАЗАСИ» (11, 13.30, 16, 18.30, 20.45).

К. Ёрматов номли — «ДИСКО РАҚҚОСИ» (11, 13.30, 16, 18.30, 20.45).

Москва — «ИМПЕРИЯ ҲИМОЯСИ» (20.30); «БЎРИЛАР, ОР-НОМУС ЁКИ ТАБАССУМ» (11, 13, 15, 17, 19.00).

Лисунов номли — «ҚЎРИҚЧИ ФАРИШТА» (тоқ соатларда).

Восток — «БЎРИЛАР. ОР-НОМУС ЁКИ ТАБАССУМ» (жуфт соатларда).

АВТОМАТ-ЖАВОБ БЕРУВЧИ ТЕЛЕФОНЛАР

Санъат саройи — 44-39-51.
Чайка — 77-06-20.
Тошкент Советининг 50 йиллиги — 78-47-25.
Қозоғистон — 35-24-92.
Москва — 68-68-81.
Ватан — 74-30-38.
Восток — 91-14-61.
Дружба — 67-96-87.
Кинолаштириш бошқармаси — 33-37-11.

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — СССР да биринчи марта МЎҒИЛИСТОН ЕТАКЧИ ЦИРК УСТАЛАРИНИНГ ГАСТРОЛЛАРИ (12, 13, 14/X да соат 19. 30 да/.

«ТАШХЛЕБТОРГ» ХАРИДОРЛАР БИЛАН УЧРАШУВ КУНЛАРИ ЎТКАЗМОҚДА.

ОКТЯБРЬ ОЙИНИНГ ҲАР СЕШАНБА КУНИ СИЗ САВДО ИДОРОСИ ВАКИЛЛАРИ БИЛАН УЧРАШИБ, САВДО ХИЗМАТИНИ ЯХШИЛАШГА ДОИР ЎЗ ФИКР-МУЛОҲАЗАЛАРИНГИЗНИ БИЛДИРИШИНГИЗ МУМКИН.

МАГАЗИНЛАРНИНГ АДРЕСЛАРИ:

93-магазин — У. Юсупов кўчаси, 82-уй;
25-магазин — Советская кўчаси 28-уй;
38-магазин — Т. Шевченко кўчаси, 2-уй.

«ТАШХЛЕБТОРГ».

«СОЮЗТОРГРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН АГЕНТЛИГИ.

ТОШКЕНТ ШАҲАР АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ, ЎҚИТИШ ВА КАСБГА ЙЎЛЛАШ МАРКАЗИ

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

«ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ» нинг ЭКСПЕРИМЕНТАЛ ҲАЖМ-БЛОКЛИ УЙ ҚУРИЛИШИ КОМБИНАТИГА:

қолипловчилар, бетон узели операторлари, арматурачилар, бўёқчилар, сувоқчилари, дурадгорлар, электр монтёрлар

КЕРАК

Меҳнатга ишбай-мукофот ва вақтбай-мукофот тарзида ҳақ тўланади.

ИШГА ТОШКЕНТ ШАҲРИДА ДОИМИЙ ПРОПИСКАДА ТУРУВЧИ КИШИЛАР ТАКЛИФ ҚИЛИНАДИ.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Космонавтлар проспекти, 6-уй (метронинг «Ойбек» станцияси).

ТАШКИЛОТЛАР ВА КОРХОНАЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Ўзбекистон ССР Маиший хизмат министрлигининг «Узглавбитснаб» моддий-техника таъминоти бош бошқармаси ва «Узглавбитснаб» нинг республика базаси

ТУГАТИЛАДИ.

Уларнинг базасида Ўзбекистон ССР Маиший хизмат министрлигининг «Узглавбитснаб» республика ишлаб чиқариш-технология комплектацияси ва таъминоти бошқармаси ташкил этилади.

Даъволар эълон чиққан кундан бошлаб бир ой мобайнида қуйидаги адресларда қабул қилинади:

«Узглавбитснаб» — 700035, Тошкент шаҳри, Биринчи май кўчаси, 1-уй.

«Узглавбитснаб»нинг республика базаси — 700150, Тошкент шаҳри, Чоштепа кўчаси. 11-уй.

АҲОЛИ ДИҚҚАТИГА!

«ТАШГОРЛОМБАРД» БИРЛАШМАСИ ЛОМБАРДЛАРИДА ГАРОВГА САҚЛАНАЁТГАН БУЮМАШЁЛАРНИНГ МУДДАТИ ЎТГАНЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН

Ломбардлар хизматидан фойдаланувчи гражданлардан гаровга қўйилган ўз буюмларини вақтида СОТИБ ОЛИШЛАРИНИ СЎРАЙМИЗ.

Вақтида сотиб олинмаган буюмлар Москва шаҳридаги «Главювелирторг»нинг марказий базасига жўнатилади.

Гаровга қўйилган буюмлар юзасидан даъволар қайтариб олиш муддатидан ўтиб кетгач қабул қилинмайди.

«УЗТОРГСТРОЙ» трестининг

1-МЕХАНИЗАЦИЯЛАШГАН БОШҚАРМАСИГА

барча категориядаги ҳайдовчилар, экскаваторчилар, бульдозерчилар, автокранчилар 5-6 разрядли

КЕРАК

Меҳнатга ишбай-мукофотли ва вақтбай-мукофотли тарзда ҳақ тўланади.

Адрес: Тошкент шаҳри, Космонавтлар проспекти, 6-уй, аҳолини ишга жойлаштириш, қайта ўқитиш ва ишга йўллаш маркази.

«ТАШАВТОТЕХОБСЛУЖИВАНИЕ» ишлаб чиқариш бирлашмасининг

16-ТЕХНИКА ХИЗМАТ КЎРСАТИШ СТАНЦИЯСИ /СТО/ ҲУЗУРИДА

«УРАЛ» МОТОЦИКЛЛАРИНИ КАФОЛАТ БЎЙИЧА РЕМОНТ ҚИЛИШ ПУНКТИ ОЧИЛДИ.

Тошкент шаҳри ва Тошкент областида яшовчи кишилар сотиб олган станцияда техника хизматидан ўтмаган ва учётга турмаган янги мотоцикллар кафолати бекор қилинади.

Қабул кунлари: сешанба, пайшанба кунлари, соат 9 дан 17.00 гача

16-СТО адреси: Тошкент шаҳри, Чилонзор кўчаси, 1-тупик, 1-уй. Телефон: 77-19-40.

ТОШКЕНТДАГИ ИХТИСОСЛАШГАН ҲИСОБЛАШ ТЕХНИКАСИ ВА ИНФОРМАТИКА КОРХОНАСИ

СМ-1 базасидаги СПД-9000 ни

СОТАДИ

шунингдек уни ПЭВМга алмаштириш ҳам мумкин.

Бизнинг адрес: 700043, Тошкент шаҳри, Халқлар дўстлиги проспекти, 9-уй. Телефонлар: 77—69—75, 77—82—07.

Маҳаллада учрашув

Октябрь районидаги Алишер Навоий номли маданият уйи коллективи районда ҳар хил учрашувлар, кечалар ва турли хил тадбирлар ўтказиб келмоқда. Бу ўтказилаётган тадбирларнинг тематикаси ранг-баранг. Куни-кеча бўлиб ўтган учрашув ҳуқуқ-тартибот ишларига бағишланди. Маданият уйи райондаги «Олмазор» маҳалласида «Ёшларни тарбиялашда маҳалла комитетининг роли ва алкоголизмга қарши кураш» мавзуида савол-жавоб кечасини ўтказдилар.

Кечани маҳалла комитетининг раиси Ёдгор Обидов очди. Бу кечада район прокурори М. Шарафиддинов, район халқ судининг раиси Л. Иноғомов ва район ички ишлар бўлими бошлиғи вазифасини бажарувчи Е. Б. Пак қатнашдилар. Район ҳуқуқ органлари раҳбарлари районда ёшлар билан ишлашда олиб борилаётган ишлар, қўлга киритилаётган ютуқлар ва ёшлар жиноятчилигига қарши кўрилаётган чора-тадбирлар тўғрисида гапириб бердилар. Жамоатчилик активлигини ошириш ҳозир партиямиз амалга оширишга ҳаракат қилаётган ҳуқуқли давлатни вужудга келтириш ва меҳнаткашларнинг ҳуқуқий саводхонлигини ошириш масалалари ҳам кечада муҳокама қилинди. Шунингдек, кечада район раҳбарлари йиғилганларнинг саволларига жавоб беришди, уларнинг таклиф ва истакларини ҳисобга олишларини билдиришди.

Ҳ. КАРИМОВ.

Келинг, бир кулишайлик

Хандалар

МЕҲМОНХОНАДА

Меҳмонхонага ёнида жуда ҳам ёш, кўҳликкина аёл билан бир мўйсафид кириб келди.

— Ассалому алайкум! Сизга ва қизингизга тайёрлаб қўйилган хонамиз иккинчи қаватда, — деди меҳмонхона навбатчиси.

— Бу нима деганингиз, — ажабланиб деди мўйсафид. — Шунчалик катта ёшдаги қизи бор одамга ўхшайманми? Ахир бу менинг хотинимку!

ХАЙРЛАШУВ

— Ресторан директорига келганлигимни маълум қилдингизми? — сўради халқ контроли ходими официантдан.

— Албатта. Директор ярим соатдан сўнг келади, — жавоб берди официант.

— Қаерга кетди?

— У оила аъзолари билан хайрлашяпти.

ЗАРУРАТ

Журналист америкалик врачдан интервью оларди:

— Айтингчи, баъзи бир врачлар бўлар-бўлмасга операция қилишаверармиш? Эшитишимча, улар шу йўл билан бойиб кетишаркан?

— Жуда ошириб юборишибди. Мана мен, масалан, қачонки менга пул жуда зарур бўлиб қолсагина операция қиламан.

ХЎРОЗНИНГ ТИШИ

Ресторанда мижоз официантга деди:

—Хўрозларнинг ёшини тишга қараб аниқлайман!

— Кечирасиз, — деди официант, — билишимча хўрозларнинг тиши бўлмаса керак?!

— Э-э, гап хўрозлар устида эмас, ўз тишларим устида кетяпти.

Немисчадан
Шуҳратхон ИМЯМИНОВА
таржимаси.

Редактор
Т. М. ҚОЗОҚБОЕВ.

ТОШКЕНТ оқшоми
Ўзбек ва рус тилларида мустақил равишда нашр этилади.

«Тошкент оқшоми»
(«Вечерний Ташкент») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.
Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

РЕДАКЦИЯ АДРЕСИ: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

ТЕЛЕФОНЛАР: бўлимлар: партия турмуши ва пропаганда — 32-54-19; совет қурилиши ва халқ контроли — 32-54-34; саноат, транспорт ва алоқа — 33-08.74, 32-57-84; шаҳар хўжалиги, савдо ва маиший хизмат — 32-55-39, капитал қурилиши — 32-58.85; фан ва ўқув юртлари — 32-53.10; физкультура ва спорт, ҳарбий-ватанпарварлик тарбияси — 32-55.32; маданият — 32-53-83; ахборот — 33-28-95; хатлар ва оммавий ишлар —33.29-70; иллюстрация — 32-55-37; жамоатчилик редакцияси — 33.99-42, 32-53-66; «Ташкентская неделя» рекламалар иловаси — 32-56.84; эълонлар — 33-81-42.

Р — 18201. Якшанбадан ташқари ҳар куни чиқади. Ички саҳифаларга 19.50 да қўл қўйилган. (График бўйича 17.00 да қўл қўйилиши лозим). А. 2235 Тиражи — 108.220. Индекс 64690. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10